

Analysis of Social and Economic Dimensions of Schools and Their Impact on Iran's Sports Achievements with Emphasis on the Statements of the Supreme Leader

Ali Mohsenifar

Ph.D in Sports Management, University of Mazandaran, Babolsar, Mazandaran Province, Iran (Corresponding author).

Ali.mohsenifar1372@yahoo.com

 0000-0003-2011-6660

Ayda Hooshmand Moshaki

Bachelor of Physical Education, Shahid Hashminejad Farhangian University, Mashhad, Khorasan Razavi Province, Iran.

ida.hooshmand.moshaki@gmail.com

 0009-0007-6818-1783

Khadijeh Rostami Moghadam

Master's student, Motor Behavior, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

Khadijehrostami7874@gmail.com

 0000-0003-3910-3974

Toktam Nemati

Department of Physical Education, Farhangian University, Tehran, Iran.

toktam@gmail.com

 0000-0002-4378-2597

Abstract

Despite the fundamental role of schools in nurturing athletic talent and achieving national goals, Iran's education system has not been able to fully leverage its social and economic capacities for sports development and national success due to weak infrastructure, limited financial resources, lack of coherent policies, and institutional inconsistencies. The present study aims to analyze the social and economic dimensions of schools and their impact on Iran's sports achievements, with an emphasis on the statements of the Supreme Leader. This research was conducted using a qualitative approach and the grounded theory method. The study population comprised approximately 50 experts, managers, coaches, professional athletes, and specialists in the fields of sports, education, social sciences, and economics, identified based on expertise and experience criteria. Using purposive and snowball sampling, a total of 15 participants were selected for interviews. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using open, axial, and selective coding. Additionally, the content of speeches and documents related to the Supreme Leader's statements on sports was examined. The findings indicate that multiple factors, including sports skills training, organizational support, continuous performance evaluation, motivation, sports culture development, and sports infrastructure, significantly influence athletic success. Furthermore, supportive laws and media play a key role in sports development. The study also revealed that sports contribute to achieving a "Strong Iran" through multiple functions, including cultural and social development, social justice, economic growth, strengthening national identity, and promoting social ethics. Accordingly, the study recommends providing adequate sports facilities, implementing educational programs for students and athletes, and offering financial support for sports initiatives. The results emphasize the necessity of a comprehensive and

coordinated approach to enhance sports activities in schools and society to achieve national success in the field of sports. Recommendations also include developing training programs, securing financial resources for school sports, and creating job opportunities in this sector. These outcomes can contribute to strengthening and expanding physical education programs in schools and improving the overall sports situation in the country.

Keywords: Seyyed Ali Khamenei, Elite Sport, Strong Iran, Social and Economic Dimensions.

E-ISSN: 2588-655X / Center for Strategic Research / The Socio-cultural Strategy Journal of Rahbord

10.22034/scs.2025.497713.1648

Extended abstract

Despite the strategic role of schools in nurturing athletic talent and contributing to national sporting achievements, Iran's education system has not yet fully capitalized on its social and economic capacities to develop sport in a systematic and sustainable manner. Structural weaknesses, inadequate sports infrastructure, limited financial resources, fragmented policymaking, and institutional incoherence have constrained the ability of schools to function as foundational hubs for sport development and national success. Drawing on the Supreme Leader's statements, which consistently emphasize sport as a pillar of social vitality, national power, and the realization of a "Strong Iran," this study seeks to analyze the social and economic dimensions of schools and their impact on Iran's sporting achievements. The present research adopts a qualitative, exploratory–developmental approach and is conducted using the grounded theory methodology based on the Strauss and Corbin model. The statistical population comprised approximately 50 experts, including senior sports managers, school administrators, physical education teachers, professional athletes, veteran coaches, and specialists in sports sciences, education, social sciences, and economics. Using purposive and snowball sampling techniques, 15 participants were selected for in-depth, semi-structured interviews until theoretical saturation was achieved. Data were analyzed through open, axial, and selective coding. In parallel, a qualitative content analysis of speeches, official statements, and documented remarks of the Supreme Leader of the Islamic Republic of Iran related to sport, education, and national development (from 2014 to 2024) was conducted to ensure theoretical triangulation and alignment with macro-level policies. The findings indicate that multiple interrelated factors shape sporting success in Iran through the school system. Key social dimensions include the institutionalization of sports culture, motivation and encouragement of students, family and community support, continuous evaluation and feedback mechanisms, and the role of teachers and coaches as carriers of social and cultural capital. Economic dimensions encompass the allocation of financial resources, availability and quality of sports infrastructure, organizational and governmental support, legal frameworks, and access to equitable opportunities for participation. Media support and supportive legislation were also identified as cross-cutting factors that significantly influence both participation and elite performance pathways. The analysis of the Supreme Leader's statements reveals a coherent and sustained

discourse that frames sport as a public investment and a social necessity rather than a marginal recreational activity. Within this discourse, school sport is positioned as the cornerstone of long-term national sporting success and as a mechanism for promoting public health, social justice, cultural cohesion, ethical development, and national identity. The concept of “Strong School, Strong Sport, Strong Iran” emerges as a unifying framework that links grassroots participation with elite achievement, emphasizing justice in access, cultural self-confidence, and resistance to structural inequalities. The grounded theory model developed in this study demonstrates that causal conditions (such as education and skill development, organizational support, motivation, and growth opportunities), contextual and intervening conditions (including cultural norms, legal support, infrastructure, media, and international cooperation), and strategic actions (educational programs, financial and occupational support, institutional coordination, and media engagement) collectively lead to technical, social, economic, and sporting outcomes. These outcomes include improved athletic performance, enhanced social cohesion, job creation in the sports sector, economic growth, strengthened national identity, and increased international sporting success. Based on these findings, the study emphasizes the necessity of an integrated and coordinated policy approach that aligns educational institutions, sports organizations, economic actors, and media systems. Practical implications include developing comprehensive school-based sports curricula, investing in infrastructure—especially in disadvantaged urban and rural areas—providing sustainable financial support for school sports, empowering physical education teachers and coaches, and creating employment pathways within the sports ecosystem. Ultimately, strengthening the social and economic foundations of school sport is essential for translating national ideals into tangible sporting achievements and for advancing the broader vision of a resilient, healthy, and cohesive Iranian society.

Keywords: Seyyed Ali Khamenei, Elite Sport, Strong Iran, Social and Economic Dimensions.

تحلیل ابعاد اجتماعی و اقتصادی مدارس و تأثیر آن بر موفقیت‌های ورزشی ایران با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری

علی محسنی‌فر

دانش‌آموخته دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، مازندران، ایران (نویسنده مسئول).
Ali.mohsenifar1372@yahoo.com 0000-0003-2011-6660

آیدا هوشمند موشکی

دانشجوی کارشناسی تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان شهید هاشمی‌نژاد، مشهد، استان خراسان رضوی، ایران.

ida.hooshmand.moshaki@gmail.com 0009-0007-6818-1783

خدیجه رستمی مقدم

دانشجوی کارشناسی ارشد، رفتار حرکتی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
Khadijehrostami7874@gmail.com 0000-0003-3910-3974

تکتام نعمتی

استادیار گروه علوم ورزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.
toktam@gmail.com 0000-0002-4378-2597

چکیده

با وجود نقش اساسی مدارس در پرورش استعداد‌های ورزشی و تحقق اهداف کلان ملی، نظام آموزش و پرورش ایران به دلیل ضعف زیرساخت‌ها، کمبود منابع مالی، نبود سیاست‌گذاری منسجم و ناهماهنگی نهادی نتوانسته است از ظرفیت‌های اجتماعی و اقتصادی خود برای توسعه ورزش و دستیابی به موفقیت‌های ملی بهره‌برداری کامل کند. پژوهش حاضر با هدف تحلیل ابعاد اجتماعی و اقتصادی مدارس و تأثیر آن بر موفقیت‌های ورزشی ایران با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری انجام شده است. این پژوهش با روش کیفی و از طریق نظریه داده‌بنیاد انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل حدود ۵۰ نفر از خبرگان، مدیران، مربیان، ورزشکاران حرفه‌ای و متخصصان حوزه‌های ورزش، آموزش و پرورش، علوم اجتماعی و اقتصادی بود که بر اساس معیارهای تخصص و تجربه شناسایی شدند. از میان آن‌ها، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی، در مجموع ۱۵ نفر به‌عنوان مصاحبه‌شوندگان انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته جمع‌آوری شده و با کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل شده‌اند. همچنین تحلیل محتوای سخنرانی‌ها و مستندات مرتبط با فرمایشات مقام معظم رهبری در

حوزه ورزش نیز بررسی شد. یافته‌ها نشان می‌دهند که عوامل متعددی از جمله آموزش مهارت‌های ورزشی، حمایت‌های سازمانی، ارزیابی مداوم عملکرد ورزشی، انگیزش و فرهنگ‌سازی ورزشی و زیرساخت‌های ورزشی بر موفقیت‌های ورزشی تأثیرگذار هستند. همچنین، قوانین حمایتی و رسانه‌ها نقش کلیدی در توسعه ورزش دارند. یافته‌های پژوهش نشان داد که ورزش در تحقق ایران قوی، دارای کارکردهای متعددی از جمله توسعه فرهنگی و اجتماعی، تحقق عدالت اجتماعی، رشد اقتصادی، تقویت هویت ملی و ارتقای اخلاق اجتماعی است. در این راستا، وجود امکانات ورزشی مناسب، ایجاد برنامه‌های آموزشی برای دانش‌آموزان و ورزشکاران و حمایت مالی از برنامه‌های ورزشی پیشنهاد شده است. نتایج این پژوهش تأکید دارند بر لزوم رویکرد جامع و هماهنگ برای تقویت فعالیت‌های ورزشی در مدارس و جامعه به منظور دستیابی به موفقیت‌های ملی در عرصه‌های ورزشی. همچنین، پیشنهادات شامل توسعه برنامه‌های آموزشی، تأمین منابع مالی برای ورزش‌های مدارس و ایجاد فرصت‌های شغلی در این حوزه است. این نتایج می‌توانند به تقویت و توسعه برنامه‌های تربیت بدنی در مدارس و بهبود وضعیت ورزش کشور کمک کنند.

کلیدواژه‌ها: سیدعلی خامنه‌ای، ورزش قوی، ایران قوی، ابعاد اجتماعی و اقتصادی.

شاپای الکترونیک: ۶۵۵X-۲۵۸۸ / پژوهشکده تحقیقات راهبردی / فصلنامه علمی راهبرد اجتماعی فرهنگی

 10.22034/scs.2025.497713.1648

مسئولیت مقاله از نظر محتوای علمی و نظرهای مطرح‌شده در متن آن، به عهده نویسندگان و یا نویسنده مسئول مقاله می‌باشد و مورد تأیید / عدم تأیید صاحب امتیاز نشریه راهبرد اجتماعی فرهنگی نمی‌باشد.

مقدمه و بیان مسئله

مطالعات نشان می‌دهد که ارتباط میان توسعه ورزشی و ابعاد اجتماعی-اقتصادی، یک رابطه دوسویه است. از یک سو، سرمایه‌گذاری در ورزش می‌تواند به کاهش نابرابری‌ها، افزایش انسجام اجتماعی، و بهبود شاخص‌های اقتصادی کمک کند (امامی و همکاران، ۱۳۹۹)؛ و از سوی دیگر، شرایط اجتماعی و اقتصادی جامعه، میزان موفقیت در حوزه ورزش را تعیین می‌کند (Nicholson & et al., 2008).

ورزش در جوامع امروزی دیگر صرفاً یک فعالیت جسمانی یا تفریحی تلقی نمی‌شود بلکه به‌عنوان پدیده‌ای چندوجهی و راهبردی، نقش مهمی در ارتقای سلامت عمومی، تقویت سرمایه اجتماعی، انسجام فرهنگی و توسعه پایدار ایفا می‌کند (Coalter, 2013). در جهان امروز، بسیاری از کشورها با درک این ظرفیت، ورزش را بخشی از سیاست‌های کلان خود قرار داده‌اند و آن را ابزاری برای افزایش قدرت نرم، هویت ملی و بهره‌وری اقتصادی قلمداد می‌کنند. در این میان، مدارس به‌عنوان نخستین بستر اجتماعی برای آموزش، تربیت نیروی انسانی و شناسایی استعدادها و ورزشی، جایگاهی بنیادین در نظام ورزشی کشور دارند. پیوند مؤثر میان آموزش و ورزش می‌تواند به تحقق اهداف کلان ملی در اسناد بالادستی همچون سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سیاست‌های کلی نظام در حوزه ورزش کمک کند و زمینه‌ساز ارتقای هویت ملی، افزایش سرمایه اجتماعی و کاهش آسیب‌های اجتماعی شود. مقام معظم رهبری نیز در بیانات متعدد، با تأکید بر نقش راهبردی ورزش، آن را ابزاری برای «نشاط و سلامت جامعه»، «تقویت قدرت ملی» و «پیشرفت کشور» معرفی کرده‌اند (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با ورزشکاران، ۱۳۸۹؛ ۱۴۰۲).

ایشان همچنین بر ضرورت توجه به ورزش مدارس به‌عنوان زیربنای اصلی موفقیت‌های ورزشی ملی و بین‌المللی تأکید دارند و مدارس را کانونی برای پرورش نسلی توانمند، پرنشاط و هویت‌مند می‌دانند؛ نسلی که بتواند در عرصه‌های علمی، فرهنگی و ورزشی در سطح ملی و جهانی بدرخشد.

با وجود این، نظام آموزش و پرورش ایران در بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت‌های ورزشی با چالش‌های جدی مواجه است. ضعف زیرساخت‌های ورزشی، ناهماهنگی میان نهادهای مسئول، کمبود منابع مالی، نبود سیاست‌گذاری جامع و یکپارچه، و فقدان برنامه‌های پایدار برای شناسایی و پرورش استعدادها، از مهم‌ترین موانعی هستند که از تبدیل مدارس به پایگاه‌های اصلی توسعه ورزش ملی جلوگیری می‌کنند (رضایی و

دیگران، ۱۳۹۷؛ عباسی، ۱۴۰۰). این در حالی است که در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته، سرمایه‌گذاری نظام‌مند بر ورزش مدرسه‌ای به‌عنوان ریشه موفقیت‌های ورزشی ملی و بین‌المللی در دستور کار قرار گرفته است (خوشبختی و دیگران، ۱۳۹۷). از منظر اقتصادی، مشارکت ورزشی تحت‌تأثیر مستقیم عواملی همچون درآمد خانوار، هزینه‌های ورزش و میزان دسترسی به امکانات و تجهیزات ورزشی قرار دارد (Humphreys & Ruseski, 2006). مدارس می‌توانند با ایجاد فرصت‌های برابر ورزشی، به کاهش نابرابری‌ها کمک کرده و نقش مؤثری در عدالت اجتماعی ایفا کنند؛ اما نبود حمایت‌های مالی و ساختارهای پشتیبان مؤثر، مانع از بهره‌برداری کامل از این ظرفیت شده است (قربانی و دیگران، ۱۳۹۸). از جنبه جامعه‌شناختی نیز، ورزش بستری برای تعاملات اجتماعی و بازتولید سرمایه فرهنگی و اجتماعی محسوب می‌شود. نظریه‌پردازانی همچون بوردیو، موس و هویزینگا، ورزش را حوزه‌ای مستقل می‌دانند که بازنمایی‌کننده روابط و ساختارهای اجتماعی است (غلامپور و دیگران، ۱۳۹۸). در این راستا، حمایت اجتماعی از سوی خانواده، مدرسه و جامعه به‌عنوان عامل کلیدی در رشد ورزشکاران، افزایش مشارکت ورزشی و ارتقای جایگاه ورزش در جامعه شناخته می‌شود (Ren & et al., 2020؛ قاسمی و دیگران، ۱۳۹۰).

ورزش در جوامع معاصر دیگر صرفاً فعالیت جسمانی نیست بلکه پدیده‌ای چندبعدی با کارکردهای اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و آموزشی است که نقش مؤثری در ارتقای سلامت، انسجام اجتماعی و توسعه پایدار ایفا می‌کند. مدارس به‌عنوان نخستین بستر اجتماعی برای آموزش، تربیت نیروی انسانی و شناسایی استعدادها و ورزشی، نقش کلیدی در نظام ورزشی کشور دارند. پیوند مؤثر بین آموزش و ورزش می‌تواند به تحقق اهداف ملی همچون افزایش سرمایه اجتماعی، ارتقای هویت ملی و کاهش آسیب‌های اجتماعی کمک کند. با این حال، ظرفیت‌های مدارس در ایران به دلیل تفاوت‌های نوع و مقطع تحصیلی مدارس (دولتی، غیردولتی، استعدادهای درخشان، فنی و حرفه‌ای و...) و نیز تنوع جمعیتی و اقتصادی - فرهنگی دانش‌آموزان در مناطق مختلف شهری و روستایی با محدودیت مواجه است. به‌عبارت‌دیگر، بهره‌گیری از ورزش در مدارس نیازمند توجه به تفاوت‌های ساختاری و زمینه‌ای است که شامل جنسیت دانش‌آموزان، سرمایه‌های اقتصادی و فرهنگی خانواده‌ها و تفاوت‌های منطقه‌ای می‌شود. این شکاف‌ها می‌تواند مانع نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش و کاهش نابرابری‌های دسترسی به فرصت‌های ورزشی گردد. مقام معظم رهبری با تأکید بر نقش راهبردی ورزش و آموزش در توسعه همه‌جانبه کشور،

مدارس را بستر اصلی تربیت نسلی توانمند و پُرنشاط می‌دانند که بتواند در عرصه‌های ورزشی، علمی و اجتماعی در سطح ملی و بین‌المللی بدرخشد. تحقق این چشم‌انداز نیازمند سیاست‌گذاری منسجم، توجه به تفاوت‌های مدارس و مقاطع تحصیلی، و تقویت زیرساخت‌ها در مناطق متنوع شهری و روستایی است.

با وجود ظرفیت‌های انسانی، فرهنگی و جمعیتی گسترده ایران، شکاف عمیق میان سیاست‌های کلان و اجرا در میدان عمل، مانع از تبدیل مدارس به کانونی برای شکوفایی استعدادها و نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش شده است. این چالش به‌ویژه زمانی اهمیت بیشتری می‌یابد که مقام معظم رهبری بارها در بیانات خود به ورزش به‌عنوان یکی از ابزارهای اصلی تحقق «ایران قوی» اشاره کرده‌اند؛ بنابراین، ضرورت دارد که سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های حوزه ورزش مدارس با نگاهی جامع و راهبردی بازتعریف شوند و پیوند مؤثر میان نهادهای آموزشی، ورزشی و اقتصادی تقویت شود. در این چهارچوب، پژوهش حاضر با عنوان «تحلیل ابعاد اجتماعی و اقتصادی مدارس و تأثیر آن بر موفقیت‌های ورزشی ایران با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری» با بهره‌گیری از رویکردهای جامعه‌شناختی و اقتصادی، در پی پاسخ به این پرسش بنیادین است که: چگونه می‌توان با استفاده از ظرفیت‌های اجتماعی و اقتصادی مدارس، زمینه تحقق اهداف کلان نظام و دستیابی به موفقیت‌های ملی در عرصه‌های ورزشی را فراهم ساخت؟

۱. پرسش‌های پژوهش

۱-۱. پرسش اصلی

ابعاد اجتماعی و اقتصادی مدارس چگونه بر موفقیت‌های ورزشی ایران تأثیر می‌گذارند؟

۲-۱. پرسش‌های فرعی

- ۱- چه نقش و جایگاهی برای مدارس در تقویت سرمایه اجتماعی و فرهنگی ورزشی قابل تصور است؟
 - ۲- چگونه می‌توان از طریق تقویت ورزش مدرسه‌ای به موفقیت‌های ملی و بین‌المللی در عرصه ورزش دست یافت؟
 - ۳- چه راهکارهایی برای ارتقای زیرساخت‌ها، سیاست‌گذاری‌ها و تعامل نهادی در حوزه ورزش دانش‌آموزی وجود دارد؟
- پاسخ به این پرسش‌ها می‌تواند مسیر سیاست‌گذاری‌های مؤثر و مبتنی بر

ظرفیت‌های داخلی را برای ارتقای نقش مدارس در موفقیت‌های ورزشی کشور فراهم آورد.

۲. اهداف پژوهش

با توجه به نقش راهبردی مدارس در پرورش استعداد‌های ورزشی و تحقق اهداف کلان نظام جمهوری اسلامی ایران، این پژوهش با هدف تحلیل ابعاد اجتماعی و اقتصادی مدارس و تأثیر آن بر موفقیت‌های ورزشی کشور و با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری انجام شده است. اهداف اصلی پژوهش عبارت‌اند از:

- ۱- شناسایی عوامل اجتماعی مؤثر بر توسعه ورزش مدارس و نقش آن‌ها در موفقیت‌های ورزشی ملی؛
- ۲- تحلیل ابعاد اقتصادی مدارس و بررسی تأثیر منابع مالی، زیرساخت‌ها و حمایت‌های سازمانی بر پرورش استعداد‌های ورزشی؛
- ۳- بررسی جایگاه ورزش مدارس در تحقق سیاست‌های کلان جمهوری اسلامی ایران بر اساس بیانات مقام معظم رهبری؛ و
- ۴- ارائه راهکارهای سیاستی و اجرایی برای تقویت پیوند میان نهادهای آموزشی، ورزشی و اقتصادی به‌منظور توسعه ورزش مدارس و موفقیت‌های ملی.

۳. ملاحظات نظری

۳-۱. تعریف مفاهیم

برای درک بهتر چهارچوب پژوهش، ابتدا مفاهیم کلیدی پژوهش تعریف می‌شوند:

۳-۱-۱. ورزش مدارس

مجموعه فعالیت‌های بدنی و تربیت بدنی سازمان‌یافته در مدارس که با هدف ارتقای سلامت جسمی و روانی، شناسایی استعداد‌های ورزشی، نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش و آماده‌سازی دانش‌آموزان برای مشارکت اجتماعی و ملی انجام می‌شود.

۳-۱-۲. ابعاد اجتماعی مدارس

مؤلفه‌هایی مانند فرهنگ‌سازی ورزشی، تعاملات اجتماعی، حمایت خانواده و مدرسه، نقش رسانه‌ها و انسجام اجتماعی که در شکل‌گیری نگرش‌ها و رفتارهای ورزشی دانش‌آموزان تأثیرگذارند.

۳-۱-۳. ابعاد اقتصادی مدارس

عواملی نظیر میزان تخصیص بودجه، زیرساخت‌های ورزشی، دسترسی به امکانات و حمایت‌های مالی از برنامه‌های ورزشی که زمینه‌ساز توسعه مشارکت و موفقیت‌های ورزشی می‌شوند.

۳-۱-۴. موفقیت‌های ورزشی ملی

دستیابی به دستاوردهای ورزشی در سطوح ملی و بین‌المللی که بازتابی از کارآمدی سیاست‌گذاری‌ها، تربیت استعدادها و سرمایه‌گذاری در ورزش پایه است.

۳-۲-۲. مبانی نظری

۳-۲-۱. رویکرد جامعه‌شناختی (سرمایه اجتماعی و فرهنگی بوردیو)

بر اساس دیدگاه بوردیو، ورزش نه تنها یک فعالیت جسمانی بلکه عرصه‌ای برای بازتولید سرمایه اجتماعی و فرهنگی است. مدارس به‌عنوان محیطی برای تعاملات اجتماعی می‌توانند فرصت‌های مشارکت، اعتماد اجتماعی و هویت گروهی را تقویت کنند و این امر زمینه‌ساز پرورش ورزشکاران و انسجام ملی می‌شود.

۳-۲-۲. رویکرد کارکردگرایی اجتماعی

کارکردگرایان، ورزش مدارس را ابزاری برای حفظ ثبات اجتماعی، ارتقای سلامت، کاهش آسیب‌های اجتماعی و تقویت هویت ملی می‌دانند. این رویکرد با بیانات مقام معظم رهبری همسو است که ورزش را ابزاری برای «نشاط، سلامت جامعه و افزایش قدرت ملی» می‌دانند.

۳-۲-۳. رویکرد اقتصاد ورزشی

مطالعات اقتصادی نشان می‌دهند که مشارکت ورزشی تحت‌تأثیر مستقیم درآمد خانوار، هزینه‌های ورزش و دسترسی به امکانات است (Humphreys & Ruseski, 2006). مدارس با فراهم‌سازی فرصت‌های برابر ورزشی و حمایت مالی مناسب می‌توانند نقش مؤثری در کاهش نابرابری‌ها، تحقق عدالت اجتماعی و توسعه پایدار ایفا کنند.

۳-۲-۴. پیوند با سیاست‌های کلان جمهوری اسلامی ایران

بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و تأکیدات مقام معظم رهبری، ورزش

مدارس به‌عنوان ابزاری راهبردی برای پرورش نسلی توانمند، هویت‌مند و بانشاط تعریف شده است. ورزش در این چهارچوب نه‌تنها یک فعالیت آموزشی بلکه بخشی از پروژه ملی ایران قوی تلقی می‌شود که اهداف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی را توأمان محقق می‌سازد.

۳-۲-۵. جمع‌بندی ملاحظات نظری

با تلفیق رویکردهای جامعه‌شناختی، اقتصادی و سیاست‌گذاری کلان، می‌توان نتیجه گرفت که ورزش مدارس نقطه تلاقی ابعاد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی توسعه ملی است. غفلت از این ظرفیت، شکاف میان سیاست‌های کلان و اجرای میدانی را عمیق‌تر می‌کند و مانع پرورش استعدادهای ورزشی و تحقق موفقیت‌های ملی می‌شود. این پژوهش درصدد است با تحلیل ابعاد اجتماعی و اقتصادی مدارس و تمرکز بر بیانات مقام معظم رهبری، چهارچوبی راهبردی برای بهینه‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌های ورزش مدارس ارائه دهد.

۴. پیشینه پژوهش

خاکبان (۱۴۰۳)، در پژوهش خود به بررسی نقش ورزش در تعالی جوانان از منظر مقام معظم رهبری پرداخته است. این مطالعه با استفاده از روش تحلیل محتوا، بیانات مقام معظم رهبری را بررسی کرده و نشان داده است که پیروی از دیدگاه‌های ایشان می‌تواند به توسعه و پیشرفت جامعه کمک کرده و جوانان را به‌سوی کمال و تعالی هدایت کند. نتایج این پژوهش تأکید دارد که ورزش، علاوه‌بر تقویت سلامت جسمانی، ابزاری مؤثر برای رشد معنوی و اخلاقی جوانان محسوب می‌شود و می‌تواند در تربیت نسل‌های آینده و ارتقای هویت اسلامی - ایرانی نقش به‌سزایی داشته باشد. همچنین درخشان و همکاران (۱۴۰۳)، در پژوهش «جایگاه ورزش همگانی و قهرمانی نسبت به یکدیگر از گفتمان رسانه‌ای حضرت آیت‌الله خامنه‌ای؛ رهبر جمهوری اسلامی ایران» به تحلیل گفتمان بیانات مقام معظم رهبری در ارتباط با ورزش همگانی و قهرمانی پرداخته است. این پژوهش از روش کیفی و تحلیل محتوا بهره برده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهند که گسست‌های گفتمانی اصلی در این بیانات از نوع کنشگری است و در آن‌ها واژه‌هایی چون «مردم»، «جامعه»، «ورزش قهرمانی»، «قله» و «دامنه» بیش از سایر واژه‌ها تکرار شده‌اند. این واژه‌ها نشان‌دهنده ارتباط ویژه رهبر انقلاب با مفاهیمی چون ارتقای سطح اجتماعی و فرهنگی از طریق

ورزش و اهمیت ورزش قهرمانی در رسیدن به قله‌های جهانی است. در این گفتمان، به‌طور واضح بر نقش ورزش همگانی به‌عنوان ابزاری برای پیشرفت جامعه و تقویت هویت ملی تأکید شده و ورزش قهرمانی نیز در کنار آن به‌عنوان عامل مهمی در تقویت جایگاه جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی مطرح شده است. این پژوهش به تحلیل جایگاه ورزش در سیاست‌ها و بیانات مقام معظم رهبری پرداخته و بر تأثیرات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ورزش در جامعه تأکید دارد.

کیاء و همکاران (۱۴۰۲)، در مقاله‌ای تحت عنوان «مدیریت مؤثر در آموزش ابتدایی» به بررسی تأثیر مدیریت صحیح زنگ ورزش در مدارس پرداختند. آنان به این نتیجه رسیدند که ورزش صبحگاهی و مدیریت صحیح زنگ ورزش نه تنها موجب افت تحصیلی نمی‌شود بلکه با انجام فعالیت‌های بدنی منظم، علاوه بر تأمین سلامت جسمانی و روانی دانش‌آموزان، موجب افزایش خودباوری و اتکای به نفس در آنان می‌گردد. این نتایج نشان می‌دهد که مدیریت صحیح ورزش در مدارس می‌تواند فرایندهای ذهنی دانش‌آموزان را بهبود بخشد و از میزان انرژی‌های مازادی که مانع توجه و دقت در کلاس‌های درس می‌شود، بکاهد.

کلاسی و همکاران (۱۴۰۰) نیز در مقاله‌ای تحت عنوان «تأثیر مداخلات رفتاری و مؤلفه‌های اقتصادی بر مشارکت در فعالیت‌های بدنی» به این نتیجه رسیدند که برای توسعه ورزش و فعالیت‌های بدنی باید به تفاوت‌های فردی توجه کرد. این امر به‌ویژه در طراحی برنامه‌های ورزشی مدارس و دیگر نهادهای اجتماعی می‌تواند نقش مهمی در جذب و حفظ مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی ایفا کند.

شایانی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی تحت عنوان «رابطه ذهن آگاهی ورزشی با ادراک موفقیت ورزشکاران» به این نتیجه رسیدند که توجه به رضایت از زندگی و احساسات ورزشکاران می‌تواند نقش به‌سزایی در کاهش ناهنجاری‌های رفتاری و افزایش موفقیت‌های ورزشی ایفا کند. این یافته‌ها بر اهمیت ارتباط مؤثر و تمرکز بر احساسات ورزشکاران تأکید دارند که می‌تواند در مدارس و محیط‌های ورزشی ابتدایی برای ایجاد انگیزه و پیشرفت بیشتر در دانش‌آموزان و ورزشکاران جوان مفید باشد.

محمدی (۱۳۹۹) نیز در مقاله‌ای تحت عنوان «سنجش تأثیرگذاری حمایت‌های اجتماعی زنان در انتخاب پارک بانوان و عمومی برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی» نشان داد که حمایت‌های اجتماعی، به‌ویژه حمایت‌های احساسی از سوی خانواده و دوستان، تأثیر قابل توجهی بر مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی دارد. این نتیجه بر اهمیت تقویت حمایت‌های اجتماعی و فراهم کردن فضاهای مناسب

برای فعالیت‌های ورزشی در مدارس تأکید می‌کند.

پورعبدی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهش خود با عنوان «تبیین جایگاه ورزش همگانی در اندیشه رهبر معظم انقلاب با رویکرد تحلیل محتوا» با استفاده از روش پژوهش کیفی و بهره‌گیری از تحلیل محتوا، به بررسی بیانات مقام معظم رهبری درباره ورزش پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که اندیشه ایشان در حوزه ورزش همگانی را می‌توان در هشت مقوله اصلی شامل سلامتی، سازمانی، اجتماعی، راهبردی، معنوی، ولایی، حکومتی و قهرمانی دسته‌بندی کرد. این پژوهش تأکید دارد که ورزش نه تنها در سلامت جسمانی و روانی جامعه مؤثر است بلکه به‌عنوان ابزاری راهبردی در انسجام اجتماعی، توسعه مدیریتی و تقویت هویت دینی و ملی نیز نقش دارد.

قربانی و همکاران (۱۳۹۸)، در مقاله‌ای تحت عنوان «ارزیابی عوامل اقتصادی مؤثر در موفقیت ورزشی تیم‌های لیگ برتر فوتبال ایران» به این نتیجه رسیدند که اعتبار تیم‌ها، امکانات بهتر و به‌خدمت‌گرفتن بازیکنان و کادر فنی ماهر، تأثیر زیادی در موفقیت ورزشی دارد. این نتایج می‌تواند به‌عنوان یک الگو برای مدارس و تیم‌های ورزشی مدارس مطرح شود، به‌ویژه با توجه به اهمیت منابع مالی و انسانی در ارتقای سطح ورزش‌های پایه در کشور.

غلامپور و همکاران (۱۳۹۸) نیز در مقاله‌ای تحت عنوان «رابطه عوامل اجتماعی - فرهنگی و تمایل جوانان تهران به ورزش همگانی» به این نتیجه رسیدند که رفتار اجتماعی و حمایت‌های اجتماعی می‌تواند تأثیر به‌سزایی در تمایل جوانان به ورزش‌های همگانی داشته باشد. این نتیجه به‌ویژه در طراحی برنامه‌های ورزشی مدارس و ترویج فرهنگ ورزش در جامعه تأثیرگذار است.

خوشبختی و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی تحت عنوان «تأثیر محبوبیت معلمان تربیت بدنی بر فرهنگ‌پذیری ورزشی دانش‌آموزان مقطع متوسطه» به این نتیجه رسیدند که محبوبیت معلمان تربیت بدنی بر جامعه‌پذیری و نگرش جهانی‌شدن دانش‌آموزان تأثیر معناداری دارد. این یافته‌ها تأکید دارند که معلمان تربیت بدنی می‌توانند نقش مهمی در ایجاد انگیزه برای مشارکت در ورزش و ارتقای فرهنگ ورزشی در مدارس داشته باشند.

جهان‌تاب‌نژاد و همکاران (۱۳۹۷)، در مقاله‌ای تحت عنوان «تحلیل عوامل مؤثر در توسعه ورزش‌های پایه در مدارس ابتدایی شهر اهواز» به این نتیجه رسیدند که عوامل فرهنگی، اجتماعی، مدیریتی، اقتصادی، نیروی انسانی متخصص، امکانات و

تجهیزات، انگیزشی، زمانی، آب و هوا و رسانه‌ها تأثیر زیادی بر توسعه ورزش‌های پایه در مدارس ابتدایی دارند. این نتایج نشان می‌دهد که برای تقویت موفقیت‌های ورزشی در مدارس باید به همه این عوامل توجه شود و سیاست‌گذاری‌های جامع و همه‌جانبه در این زمینه صورت گیرد.

مشکاتی و همکاران (۱۳۹۶) نیز در مقاله‌ای تحت عنوان «رابطه سرمایه اجتماعی ورزشکاران کانوپولوی تیم ملی ایران با میزان دستیابی به موفقیت ورزشی» به این نتیجه رسیدند که سرمایه اجتماعی می‌تواند به‌طور مستقیم با دستیابی به موفقیت ورزشی مرتبط باشد. این یافته‌ها بر اهمیت تقویت سرمایه اجتماعی در مدارس و جامعه به‌ویژه در ورزش‌های پایه تأکید دارند.

قنبری و همکاران (۱۳۹۶)، در مقاله‌ای تحت عنوان «طراحی عوامل مؤثر در گرایش دانش‌آموزان دبستانی به ورزش» به این نتیجه رسیدند که معلمان تربیت بدنی، خانواده، محیط زیست و جامعه بیشترین تأثیر را بر گرایش دانش‌آموزان به ورزش در مدارس دارند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که ایجاد روابط مؤثر و بهبود شرایط محیطی و اجتماعی می‌تواند نقش زیادی در جذب دانش‌آموزان به ورزش‌های مدرسه‌ای ایفا کند. مطالعات بین‌المللی متعددی به بررسی اثرهای اجتماعی و اقتصادی ورزش پرداخته‌اند؛ برای مثال، کولتر^۱ (۲۰۱۳) نشان داده است که ورزش می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی و افزایش مشارکت اجتماعی عمل کند. در زمینه نقش مدرسه، مطالعاتی مانند پژوهش بیلی و همکاران^۲ (۲۰۱۳) تأکید کرده‌اند که برنامه‌های ورزشی در مدارس می‌توانند به بهبود مهارت‌های فردی و اجتماعی دانش‌آموزان کمک کنند.

برون و همکاران^۳ (۲۰۱۸) نیز در مقاله‌ای تحت عنوان «تجارب ورزشکاران از حمایت اجتماعی در دوران گذار از ورزش حرفه‌ای» نشان دادند که روابط اجتماعی جدید و نقش‌های اجتماعی می‌توانند احساس حمایت را تقویت کرده و فرصت‌هایی برای حمایت از دیگران فراهم کنند. این حمایت‌ها به ورزشکاران کمک می‌کند تا حس رشد و پیشرفت را تجربه کرده و فرایند سازگاری با زندگی پس از دوران حرفه‌ای را تسهیل نمایند. این یافته‌ها نشان‌دهنده اهمیت شبکه‌های اجتماعی و حمایت‌های روانی در موفقیت‌های ورزشی و انتقال به زندگی پس از ورزش حرفه‌ای است.

1. Coalter

2. Bailey & et al

3. Brown & et al.

رن و همکاران^۱ (۲۰۲۰) نیز در مقاله‌ای تحت عنوان «تأثیر حمایت‌های اجتماعی بر فعالیت بدنی نوجوانان چینی» به این نتیجه رسیدند که حمایت اجتماعی و خودکارآمدی ورزشی نقش عمده‌ای در ارتقای سطح فعالیت بدنی نوجوانان ایفا می‌کنند. در این پژوهش، تأکید شده است که حمایت‌های اجتماعی از جمله حمایت خانواده، دوستان و معلمان می‌تواند انگیزه نوجوانان را برای مشارکت در ورزش و فعالیت‌های بدنی افزایش دهد و در نتیجه به بهبود وضعیت جسمانی و روانی آنان کمک کند. این یافته‌ها بر اهمیت توجه به حمایت‌های اجتماعی در طراحی برنامه‌های ورزشی برای جوانان و نوجوانان تأکید دارند.

هامفریس و همکاران^۲ (۲۰۰۶) در مقاله‌ای تحت عنوان «عوامل اقتصادی تعیین‌کننده مشارکت در فعالیت بدنی و ورزش» به این نتیجه رسیدند که عوامل اقتصادی، به‌ویژه حمایت‌های مالی و میزان درآمد افراد، تأثیر زیادی در مشارکت آن‌ها در فعالیت‌های بدنی دارند. این پژوهش نشان داد که افزایش درآمد و فراهم‌آوردن منابع مالی برای افراد می‌تواند انگیزه بیشتری برای مشارکت در ورزش و فعالیت‌های بدنی ایجاد کند. این نتیجه اهمیت توجه به عوامل اقتصادی در توسعه و تقویت فعالیت‌های ورزشی در جامعه و به‌ویژه در مدارس را مورد تأکید قرار می‌دهد. پژوهش‌های متعددی در زمینه تأثیرات ورزش همگانی و قهرمانی بر جوانان و جامعه انجام شده است؛ اما همچنان توجه کافی به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ورزش در سیاست‌های کلان کشور و نقش رسانه‌ها و گفتمان مقام معظم رهبری در این زمینه احساس می‌شود. مطالعاتی چون پژوهش‌های خاکبان (۱۴۰۳) و درخشان و همکاران (۱۴۰۳) به تحلیل بیانات مقام معظم رهبری در خصوص ورزش پرداخته و بر نقش ورزش در تعالی جوانان و ارتقای هویت اسلامی - ایرانی تأکید کرده‌اند. به‌ویژه، خاکبان (۱۴۰۳) اشاره کرده است که پیروی از دیدگاه‌های مقام معظم رهبری می‌تواند به توسعه و پیشرفت جامعه کمک کرده و جوانان را به سوی کمال و تعالی هدایت کند. با این حال، بیشتر پژوهش‌های موجود، عمدتاً بر تأثیر ورزش در سطح فردی و سلامت جسمانی متمرکز بوده‌اند و هنوز کمبود پژوهش‌های جامع در خصوص پیوند ورزش با سیاست‌های کلان اجتماعی و فرهنگی در ایران احساس می‌شود. همچنین، در پژوهش‌های درخشان و همکاران (۱۴۰۳) و کیا و همکاران (۱۴۰۲) به تحلیل گفتمان مقام معظم رهبری و تأکید ایشان بر

1. Ren & et al., 2020

2. Humphreys & Ruseski, 2006

اهمیت ورزش همگانی و قهرمانی پرداخته شده است. این پژوهش‌ها نشان‌دهنده اهمیت ورزش همگانی در ارتقای سطح اجتماعی و فرهنگی و نقش ورزش قهرمانی در جایگاه جهانی ایران است. با وجود این، همچنان به نظر می‌رسد که نیاز به پژوهش‌های گسترده‌تری برای شناخت ابعاد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی ورزش در دیدگاه مقام معظم رهبری وجود دارد. چنین خلأهایی در ادبیات پژوهشی، به‌ویژه در زمینه تأثیرات ورزش در سطح جامعه، ضرورت انجام پژوهشی جامع‌تر را نشان می‌دهد که علاوه بر تحلیل دقیق بیانات مقام معظم رهبری، به ابعاد اجتماعی و اقتصادی ورزش و ارتباط آن با سیاست‌های کلان جامعه پرداخته و راهکارهای عملی در جهت توسعه ورزش و ارتقای هویت اسلامی - ایرانی ارائه کند. سخنان مقام معظم رهبری، به‌ویژه تأکید ایشان بر «ضرورت توجه به ورزش به‌عنوان یک عنصر اصلی زندگی و ابزار توانمندسازی در توسعه پایدار» می‌تواند مبنای اساسی برای این تحقیق باشد که به تحلیل این نقش در سیاست‌های کلان پرداخته و خلاهای موجود در ادبیات پژوهشی را پر کند.

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که برای تقویت موفقیت‌های ورزشی و تحقق شعار «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی»، توجه به ابعاد اجتماعی، اقتصادی و مدیریتی بسیار اهمیت دارد. در این راستا، حمایت‌های اجتماعی نه‌تنها در دوران حرفه‌ای ورزشکاران بلکه در دوران پس از آن نیز نقشی مؤثر در تسهیل انتقال به زندگی غیرورزشی ایفا می‌کنند. این حمایت‌ها از سوی خانواده، مربیان و جامعه می‌توانند به تقویت خودباوری ورزشکاران و رشد موفقیت‌های آنان کمک کنند. علاوه بر این، فراهم کردن فضایی حمایت‌گر و انگیزشی در مدارس، بر اساس فرمایشات مقام معظم رهبری، می‌تواند مشارکت دانش‌آموزان در ورزش‌های مدرسه‌ای را تقویت کرده و نقش مؤثری در تربیت نسل‌های آینده ایفا کند. از سوی دیگر، عوامل اقتصادی و مدیریتی در موفقیت‌های ورزشی تأثیر به‌سزایی دارند. تأمین منابع مالی برای تجهیزات و امکانات ورزشی در مدارس و مراکز ورزشی پایه، با تأکید بر سیاست‌های کلان مقام معظم رهبری، می‌تواند سطح کیفی ورزش را ارتقا دهد و در نتیجه به موفقیت‌های ملی و بین‌المللی منجر شود. همچنین، تخصیص منابع مالی به پشتیبانی از مربیان و کادر فنی متخصص، می‌تواند عملکرد ورزشکاران را بهبود بخشد و مسیر دستیابی به قله‌های ورزشی را هموار کند. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که توجه به تفاوت‌های فردی و ایجاد فرصت‌های برابر، به‌ویژه در زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی، می‌تواند تأثیرات مثبتی بر مشارکت در ورزش و موفقیت‌های ورزشی

کشور داشته باشد. با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص اهمیت ورزش همگانی و قهرمانی به‌عنوان ابزاری برای توسعه پایدار، تقویت موفقیت‌های ورزشی نیازمند توجه به حمایت‌های اجتماعی، اقتصادی و مدیریت مؤثر در سطوح مختلف جامعه است؛ بنابراین، سیاست‌گذاران و دست‌اندرکاران باید به تأمین منابع مالی، ایجاد حمایت‌های اجتماعی و روانی و همچنین ارتقای فرهنگ ورزشی در مدارس توجه ویژه‌ای داشته باشند تا بتوانند به اهداف «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» دست یابند.

۵. روش پژوهش

این پژوهش به لحاظ هدف، از نوع توسعه‌ای و با روش کیفی صورت گرفته است. همان‌طور که اشاره شد، هدف این پژوهش «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی: تحلیل ابعاد اجتماعی و اقتصادی و تأثیر آن بر موفقیت‌های ورزشی با تأکید بر فرمایشات مقام معظم رهبری» است. روش‌شناسی پژوهش به‌طور خاص کیفی است، به‌طوری که در پژوهش‌های کیفی تلاش می‌شود تا یک مشکل، مسئله، پدیده یا وضعیت به‌صورت توصیفی و عمیق بررسی گردد. تحقیقات اکتشافی - توسعه‌ای به‌دنبال شناخت ابعاد ناشناخته یک پدیده هستند و با روشن‌سازی مفاهیم به جمع‌آوری اطلاعات و کسب دانش می‌پردازند (دانایی‌فر و دیگران، ۱۳۹۲). این پژوهش در سال ۱۴۰۳ و در شهر مقدس مشهد انجام شده است. برای انجام پژوهش، از روش نظریه داده‌بنیاد بر اساس مدل اشتراوس و کوربین استفاده شده است؛ مدلی که به محقق امکان می‌دهد تا به ارائه نظریه‌های نوین و کاربردی در خصوص تقویت و توسعه ورزش و مدرسه به‌عنوان عوامل مؤثر بر پیشرفت کشور بپردازد. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی افراد و گروه‌هایی است که به نوعی با ورزش و آموزش و پرورش در ایران ارتباط دارند و می‌توانند در فرایند توسعه ورزش کشور مؤثر باشند. این افراد شامل مدیران و مسئولان وزارت ورزش و جوانان، مسئولان آموزش و پرورش، مدیران مدارس و نهادهای تربیت بدنی، مربیان ورزشی، داوران بین‌المللی و ملی، پیشکسوتان ورزشی، ورزشکاران سطح حرفه‌ای و همچنین خبرگان و متخصصان اجتماعی و اقتصادی در حوزه‌های مختلف می‌شوند. در این پژوهش، برای بررسی ابعاد اجتماعی و اقتصادی نقش ورزش در تحقق شعار «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی»، از روش کیفی به‌ویژه تحلیل محتوا و تحلیل تماتیک (مضمونی) استفاده شده است. این روش‌ها به‌ویژه در تحلیل بیانات مقام معظم

رهبری در زمینه ورزش و توسعه ملی مؤثر بوده و به شناسایی تم‌ها و مفاهیم کلیدی در این حوزه کمک می‌کنند. پژوهش از فلسفه تفسیری بهره برده است که هدف آن درک و تفسیر عمیق بیانات مقام معظم رهبری در خصوص ورزش و ارتباط آن با توسعه ملی و تحقق «ایران قوی» است. به‌منظور درک عمیق تر اثرهای اجتماعی و اقتصادی ورزش بر موفقیت‌های ورزشی کشور، جامعه آماری این تحقیق همچنین شامل اساتید و اعضای هیئت علمی دانشگاهی متخصص در حوزه‌های تربیت بدنی، علوم اجتماعی و اقتصاد، کارشناسان حوزه‌های مختلف ورزشی و اجتماعی و پژوهشگران حوزه‌های علمی و اجتماعی می‌باشد. برای انتخاب مصاحبه‌شوندگان، افرادی انتخاب شدند که یا سابقه کاری مرتبط در ورزش داشتند یا حداقل چهار سال سابقه پژوهشی در زمینه تحلیل اثرهای اجتماعی و اقتصادی ورزش بر موفقیت‌های ورزشی داشته‌اند. برای نمونه‌گیری در این فاز کیفی، از روش نمونه‌گیری هدفمند و روش نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شده است. در این روش، ابتدا از میان افراد آگاه و خبره در زمینه‌های مختلف ورزشی و اجتماعی نمونه‌هایی انتخاب شده و سپس از آن‌ها خواسته شد تا افراد دیگری را که می‌توانند در روند پژوهش مفید باشند، معرفی کنند. این فرایند تا زمانی ادامه یافت که اشباع نظری حاصل شد؛ به این معنا که پس از چندین مصاحبه، اطلاعات جدیدی به‌دست نیامد. در مجموع، ۱۵ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با افراد نخبه و خبره در حوزه‌های مختلف برگزار شد. مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و پس از مصاحبه دوازدهم، اطلاعات دریافتی تکراری شد؛ اما تا مصاحبه پانزدهم ادامه یافت تا از کامل بودن و صحت اطلاعات اطمینان حاصل شود. ابزار جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود که در آن از سؤالات باز و انعطاف‌پذیر استفاده شد تا مصاحبه‌شوندگان بتوانند نظرهای خود را آزادانه بیان کنند.

فرایند کدگذاری داده‌ها در سه مرحله انجام شد:

- کدگذاری باز: محتوای مصاحبه‌ها تحلیل و به واحدهای معنادار تبدیل شد.
 - کدگذاری محوری: مفاهیم و مقوله‌های استخراج‌شده به هم مرتبط شدند و به مقوله‌های فرعی تقسیم شدند تا ارتباطات میان آن‌ها روشن شود.
 - کدگذاری انتخابی یا گزینشی: فرایند یکپارچه‌سازی و پالایش نظریه انجام گرفت که از ابتدای تحلیل آغاز شده و تا مراحل نهایی ادامه داشت.
- برای محاسبه پایایی و اعتبار مصاحبه‌ها از روش توافق درون‌موضوعی استفاده شد. بدین‌منظور، یک فرد آشنا به شیوه کدگذاری و تحلیل مصاحبه‌ها به‌عنوان

همکار پژوهش، داده‌ها را کدگذاری کرد. سپس میزان توافق بین کدها بررسی شد و درصد توافق محاسبه گردید.

$$100\% = \frac{\text{تعداد توافقات}}{\text{کل تعداد کدها}} \times 100\%$$

نتایج حاصل از این کدگذاری‌ها در جدول ۱، قابل ملاحظه است.

جدول (۱): پایب بین دو کدگذار

ردیف	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایب بین دو کدگذار (درصد)
۱	۳۰	۱۳	۶	۸۶
۲	۳۵	۱۵	۹	۸۵
۳	۲۸	۱۰	۴	۷۱
کل	۹۳	۳۸	۱۹	۸۱

مطابق جدول ۱، پایب بین دو کدگذار با استفاده از فرمول ذکرشده برابر با ۸۱ درصد به دست آمد که از ۶۰ درصد بالاتر بوده و قابلیت پایب کدگذاری‌ها مورد تأیید است.

جدول (۲): ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌ها

متغیر	مؤلفه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۷	۴۶/۶
	مرد	۸	۵۳/۴
	جمع کل	۱۵	۱۰۰
سن	۲۰-۲۹	۱	۶/۶
	۳۰-۳۹	۵	۳۳/۳
	۴۰-۴۹	۴	۲۶/۶
	۵۰ سال به بالا	۵	۳۳/۳
	جمع کل	۱۵	۱۰۰
تحصیلات	کارشناسی	۳	۲۰
	کارشناسی ارشد	۵	۳۳/۳
	دکتری	۷	۴۶/۶

متغیر	مؤلفه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	
	جمع کل	۱۵	۱۰۰	
رشته تحصیلی	تربیت بدنی و علوم ورزشی	۱۲	۸۰	
	غیر تربیت بدنی و علوم ورزشی	۳	۲۰	
	جمع کل	۱۵	۱۰۰	
سمت / شغل	کارشناسان تربیت بدنی آموزش و پرورش	۴	۲۶/۶	
	مربیان ورزشی	۲	۱۳/۳	
	استاد و هیئت علمی دانشگاه	۲	۱۳/۳	
	مدیران مدارس	۱	۶/۶	
	کارشناسان فرهنگی آموزش و پرورش	۲	۱۳/۳	
	متخصصان علوم اجتماعی	۱	۶/۶	
	متخصصان علوم اقتصادی	۱	۶/۶	
	پیشکسوتان ورزشی	۱	۶/۶	
	افرادی که حداقل ۴ پژوهش در این زمینه دارند	۱	۶/۶	
	جمع کل	۱۵	۱۰۰	
	سابقه کاری	زیر ۵ سال	۲	۱۳/۳
		۵-۱۵ سال	۵	۳۳/۳
		۱۵ سال به بالا	۸	۵۳/۳
جمع کل		۱۵	۱۰۰	

۶. یافته‌های پژوهش

یافته‌ها در این قسمت به دو بخش، یافته‌های مربوط به تحلیل بیانات مقام معظم رهبری و بیان نتایج حاصل از مصاحبه‌ها و کدگذاری مصاحبه‌ها ارائه شده است. جدول زیر، شامل کدهای مستخرج از بیانات مقام معظم رهبری درباره ورزش و توسعه ملی در بازه زمانی ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۳ است. تا نشان دهد تأکیدات ایشان بر «ورزش قوی» و نقش ورزش در تقویت هویت ملی و سلامت عمومی همچنان ادامه داشته است.

جدول (۳): کدها و متغیرهای مستخرج از بیانات مقام معظم رهبری درباره ورزش و توسعه ملی

کد اصلی	متغیر مرتبط	توضیح	منبع (دیدار با ... - سال بیان)
نقش ورزش در پیشرفت ملی	توسعه اجتماعی و فرهنگی	ورزش به عنوان ابزاری برای انسجام اجتماعی، تقویت هویت ملی و افزایش روحیه همبستگی در کشور	دیدار با قهرمانان و مدال آوران المپیک و پارالمپیک - ۱۳۹۹
ورزش و سلامت عمومی	بهداشت و سلامت جسمانی و روانی	اهمیت ورزش در ارتقای سلامت جامعه و کاهش بیماری‌ها، به ویژه در میان جوانان و دانش آموزان	دیدار با مسئولان و فعالان حوزه ورزش - ۱۳۹۵
مدرسه به عنوان بستر ورزش	ورزش در نظام آموزشی	تأکید بر نقش مدارس در توسعه فرهنگ ورزش و ضرورت برنامه ریزی برای تقویت ورزش دانش آموزی	دیدار با فرهنگیان و معلمان - ۱۳۹۷
توسعه ورزش دانش آموزی	ورزش در مدارس و آموزش و پرورش	لزوم گسترش ورزش دانش آموزی و ایجاد زیرساخت‌های ورزشی مناسب برای نسل جوان	دیدار با مسئولان آموزش و پرورش و معلمان - ۱۴۰۰
ورزش همگانی و قهرمانی	عدالت ورزشی و مشارکت عمومی	ترویج ورزش همگانی برای تمام اقشار جامعه در کنار تقویت ورزش قهرمانی برای افتخار آفرینی بین المللی	دیدار با ورزشکاران و دست‌اندرکاران ورزش کشور - ۱۴۰۱
اقتصاد و ورزش	تأمین مالی و سرمایه گذاری ورزشی	نقش حمایت‌های مالی، سرمایه گذاری در زیرساخت‌های ورزشی و مدیریت منابع برای توسعه ورزش	دیدار با مسئولان ورزشی کشور - ۱۴۰۰
ورزش و عزت ملی	جایگاه بین المللی ورزش ایران	تأکید بر استفاده از ظرفیت‌های ورزشی برای ارتقای جایگاه ایران در رقابت‌های جهانی	دیدار با ورزشکاران تیم ملی - ۱۳۹۸
نقش معلمان و مربیان	سرمایه انسانی در ورزش	اهمیت معلمان و مربیان در شکل دهی نگرش	دیدار با معلمان و اساتید دانشگاه - ۱۳۹۶

کد اصلی	متغیر مرتبط	توضیح	منبع (دیدار با ... - سال بیان)
		دانش‌آموزان به ورزش و ایجاد انگیزه در آنان	
سبک زندگی و ورزش	نهادینه‌سازی فرهنگ ورزشی	ضرورت گسترش فرهنگ ورزش در سبک زندگی ایرانیان به‌ویژه در میان جوانان و دانش‌آموزان	دیدار با دانشجویان و جوانان - ۱۳۹۴
ورزش قوی، ایران قوی	نماد ملیت و مقاومت	ورزش قوی نماد اقتدار ملی و مانع نفوذ فساد در ورزش است.	دیدار با مدال‌آوران بازی‌های آسیایی گوانجو - ۱۴۰۲
جوانان ورزشکار، مایه سربلندی	نشاط اجتماعی و افتخار ملی	جوانان ورزشکار موجب شادی و سربلندی ملت هستند.	دیدار با کاروان المپیک و پارالمپیک - ۱۴۰۳
ورزش و نشاط دینی	ورزش به‌مثابه فریضه عمومی	ورزش برای همه لازم و برای سالمندان واجب است؛ ورزش سرمایه‌ای عمومی است.	سخنرانی عمومی - مهر ۱۴۰۳

منبع: (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با ورزشکاران، مسئولان و فعالان حوزه ورزش و فرهنگی از سال ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۳ (مرکز پژوهش‌های رهبری، مجموعه بیانات)).

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود که در سال‌های اخیر، رهبر انقلاب بر دو محور جدید تأکید داشته‌اند: ایجاد پیوند بین ورزش قوی و عزت ملی (۱۴۰۲) و تجلیل از نقش جوانان ورزشکار در ایجاد افتخار و نشاط ملی (۱۴۰۳)، همچنین تأکید بر ورزش به‌مثابه سرمایه‌ای عمومی و فریضه‌ای همگانی در سخنرانی مهر ۱۴۰۳. این روند نشان‌دهنده عمق نگاه راهبردی به ورزش و استمرار نقش آن در تربیت فرهنگی و اجتماعی جامعه است.

جدول ۴ یافته‌های مصاحبه‌های کیفی با خبرگان و متخصصان حوزه ورزش، آموزش و پرورش و علوم اجتماعی و اقتصادی را با بیانات مقام معظم رهبری تطبیق می‌دهد. این جدول نشان می‌دهد که چگونه دیدگاه‌های کارشناسان در زمینه توسعه فرهنگی، مدیریت جهادی، عدالت اجتماعی، پیشرفت علمی و ورزش قوی با رهنمودهای راهبردی رهبر انقلاب هم‌پوشانی دارند و ارتباط بین پژوهش میدانی و سیاست‌های کلان کشور را نمایان می‌سازد.

جدول (۴): جدول تطبیقی یافته‌های مصاحبه با بیانات مقام معظم رهبری

محور کلیدی	یافته‌های مصاحبه‌ها	تطبیق با بیانات مقام معظم رهبری	نمونه بیانات رهبر معظم انقلاب
الزامات فرهنگی	تأکید بر ترویج فرهنگ خودباوری و هویت ملی در محیط‌های آموزشی و سازمانی	هم‌پوشانی بالا	ما باید فرهنگ خودباوری را در جوانان نهادینه کنیم. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با نخبگان ۱۳۹۷)
مدیریت جهادی	ضرورت اتخاذ رویکردهای جهادی برای حل مسائل مدیریتی و پیشرفت سازمان	هم‌پوشانی بسیار بالا	مدیریت جهادی یعنی تلاش مضاعف و بی‌وقفه برای خدمت به مردم. (بیانات مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۴)
نقش نخبگان	تأکید بر نقش فعال نخبگان در فرایند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری	هم‌پوشانی بالا	نخبگان سرمایه‌های اصلی کشورند و باید در همه عرصه‌ها نقش آفرینی کنند. (بیانات مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۳).
اقتصاد مقاومتی	لزوم ایجاد سازوکارهایی برای حمایت از تولید داخلی و کاهش وابستگی به منابع خارجی	هم‌پوشانی بسیار بالا	اقتصاد مقاومتی تنها راه مقابله با دشمنی‌ها و تحریم‌هاست. (بیانات مقام معظم رهبری سال ۱۳۹۲)
عدالت اجتماعی	مصاحبه‌شوندگان خواستار ایجاد عدالت و کاهش فاصله طبقاتی در جامعه	هم‌پوشانی متوسط تا بالا	عدالت اجتماعی باید در همه تصمیمات کلان کشور اصل باشد. (بیانات مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۴)
پیشرفت علمی	تأکید بر توسعه علم و فناوری و سرمایه‌گذاری بر پژوهش‌های کاربردی	هم‌پوشانی بالا	پیشرفت علمی کشور باید با سرعت ادامه پیدا کند. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با اساتید ۱۳۹۶)
اخلاق و معنویت	اهمیت ارتقای اخلاق حرفه‌ای و روحیه معنویت‌گرایی در سازمان‌ها و جامعه	هم‌پوشانی بالا	اخلاق و معنویت باید سرلوحه همه فعالیت‌ها باشد. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مسئولان ۱۳۹۰)
مشارکت مردمی	تأکید بر نقش مردم در اجرای برنامه‌های ملی و موفقیت طرح‌های کلان	هم‌پوشانی بالا	مردم باید در همه عرصه‌ها حضور داشته باشند، این رمز موفقیت ماست. (بیانات مقام معظم رهبری در ۱۳۸۹)

محور کلیدی	یافته‌های مصاحبه‌ها	تطبیق با بیانات مقام معظم رهبری	نمونه بیانات رهبر معظم انقلاب
ورزش قوی، ایران قوی	تأکید بر نقش ورزش قوی در ارتقای اقتدار ملی، هویت فرهنگی و نشاط اجتماعی	هم‌پوشانی بالا	«ورزش قوی نماد اقتدار ملی و مانع نفوذ فساد در ورزش است.» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مدال‌آوران بازی‌های آسیایی ۱۴۰۲)
جوانان ورزشکار، مایه سربلندی	اهمیت جوانان ورزشکار در ایجاد نشاط اجتماعی و افتخار ملی	هم‌پوشانی بالا	«جوانان ورزشکار موجب شادی و سربلندی ملت هستند.» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با کاروان المپیک و پارالمپیک ۱۴۰۳)
ورزش و نشاط دینی	ورزش به‌مثابه سرمایه‌ای عمومی و واجب همگانی	هم‌پوشانی بالا	«ورزش برای همه لازم و برای سالمندان واجب است؛ ورزش سرمایه‌ای عمومی است.» (سخنرانی عمومی مقام معظم رهبری، مهر ۱۴۰۳)

منبع: (مطالعه تطبیقی یافته‌های مصاحبه‌های کیفی با بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی، گردآوری شده توسط پژوهشگر)

با تحلیل جدول ۴ مشخص می‌شود که یافته‌های مصاحبه‌های میدانی و دیدگاه‌های مقام معظم رهبری، در سطوح مختلف فرهنگی، مدیریتی، اجتماعی، علمی و ورزشی هم‌پوشانی بالایی دارند. این هم‌پوشانی نشان‌دهنده هماهنگی سیاست‌های کلان کشور با اقدامات عملی برای توسعه مدرسه و ورزش قوی است و بیانگر ضرورت رویکرد جامع و راهبردی در نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش، پرورش نخبگان و ارتقای نشاط ملی می‌باشد.

جدول ۵ تطبیق سیاست‌های کلی نظام با حوزه ورزش و تربیت بدنی را نشان می‌دهد. این جدول ارتباط مستقیم میان سیاست‌های کلان کشور و برنامه‌های ورزش و تربیت بدنی را برجسته می‌کند و زمینه را برای تحلیل ابعاد اجتماعی و اقتصادی ورزش در مدارس فراهم می‌سازد. بررسی بندهای مرتبط با ورزش در اسناد بالادستی، به شناسایی نقش راهبردی ورزش در ارتقای سلامت، کاهش آسیب‌های اجتماعی و تقویت روحیه ملی کمک می‌کند.

جدول (۵): تطبیق سیاست‌های کلی نظام با حوزه ورزش و تربیت بدنی

ردیف	سیاست کلی نظام	بند مرتبط	اشاره به ورزش و تربیت بدنی	تأثیر بر پژوهش حاضر
۱	سیاست‌های کلی سلامت	بند ۶	تأکید بر توسعه فعالیت‌های بدنی و ورزش به‌عنوان رکن پیشگیری از بیماری‌ها و ارتقای سلامت جامعه	نشان‌دهنده اهمیت ورزش دانش‌آموزی و همگانی برای سلامت نسل آینده
۲	سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر	بند ۴	توجه به نقش ورزش در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و انحرافات جوانان	تأکید بر برنامه‌ریزی ورزش مدارس و دانشگاه‌ها برای کاهش آسیب‌های اجتماعی
۳	سیاست‌های کلی ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و سامان‌دهی امور ایثارگران	بند ۹	توسعه فرهنگ ایثارگری و مقاومت از طریق برنامه‌های فرهنگی و ورزشی	نشان‌دهنده بعد فرهنگی و هویتی ورزش در تقویت روحیه ملی
۴	سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور	بند ۵-۵	ایجاد بستر مناسب برای فعالیت‌های تربیت بدنی و تقویت ورزش در مدارس	پشتیبان یافته‌های پژوهش در خصوص نقش مدارس در توسعه ورزش و تربیت بدنی
۵	سایر سیاست‌های مرتبط	-	به‌طور غیرمستقیم بر ارتقای کیفیت آموزش و مهارت‌های زندگی از طریق ورزش تأکید دارند	تقویت تحلیل اجتماعی - اقتصادی پژوهش در چهارچوب اسناد بالادستی

تحلیل جدول ۵ نشان می‌دهد که سیاست‌های کلان کشور به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم بر توسعه ورزش و تربیت بدنی در مدارس و جامعه تأثیرگذار هستند. این هم‌سویی میان سیاست‌های بالادستی و یافته‌های پژوهش، اهمیت ورزش دانش‌آموزی، نقش اجتماعی و فرهنگی ورزش، و ضرورت برنامه‌ریزی هدفمند در

مدارس برای کاهش آسیب‌های اجتماعی و تقویت نشاط ملی را تأیید می‌کند. بدین ترتیب، ورزش به‌عنوان ابزاری چندوجهی برای پیشرفت اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی کشور مطرح می‌شود و پژوهش حاضر در چهارچوب این اسناد، اهمیت آن را بررسی کرده است.

تأکیدات خاص مقام معظم رهبری درباره ورزش دانش‌آموزی:

- **لزوم گسترش ورزش در مدارس:** مقام معظم رهبری در دیدار با فرهنگیان و مسئولان آموزش و پرورش بر اهمیت تقویت ورزش در مدارس تأکید داشته و آن را لازمه سلامت جسمی و روحی دانش‌آموزان دانسته‌اند.

- **ضرورت تأمین زیرساخت‌های ورزشی در مدارس:** ایشان تأکید کرده‌اند که توسعه ورزش در مدارس باید همراه با تجهیز سالن‌های ورزشی، زمین‌های بازی و امکانات مناسب باشد.

- **نقش معلمان ورزش در تربیت نسل آینده:** رهبر انقلاب، معلمان ورزش را از ارکان اساسی برای شکل‌دهی نگرش مثبت دانش‌آموزان به ورزش دانسته و خواستار حمایت و آموزش بیشتر برای این قشر شده‌اند.

- **ترویج ورزش همگانی در مدارس:** مقام معظم رهبری بر ضرورت مشارکت همه دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی و ایجاد شرایط برابر برای ورزش دختران و پسران در مدارس تأکید کرده‌اند. این موارد نشان‌دهنده توجه ویژه مقام معظم رهبری به ورزش دانش‌آموزی به‌عنوان پایه‌ای برای توسعه ورزش قهرمانی و افزایش سلامت جامعه است.

تأکیدات مقام معظم رهبری نشان می‌دهد که ورزش دانش‌آموزی نه تنها به بهبود سلامت و نشاط جسمانی و روانی دانش‌آموزان کمک می‌کند بلکه نقش کلیدی در پرورش استعدادها و ورزشی، ارتقای سرمایه اجتماعی و فرهنگ ورزش قهرمانی در کشور دارد؛ بنابراین، توجه ویژه به زیرساخت‌ها، معلمان و ترویج ورزش همگانی، از الزامات راهبردی برای توسعه ورزش مدارس و تحقق اهداف ملی است.

جدول ۶ به نمایش کدگذاری اولیه، مفهوم‌سازی و مقوله‌سازی یافته‌های پژوهش می‌پردازد و چهارچوب مفهومی توسعه ورزش و تربیت بدنی در مدارس و جامعه را به تصویر می‌کشد. در این جدول، داده‌های مصاحبه‌ها و پژوهش‌های پیشین به سه سطح «شرایط علی»، «شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر»، و «راهبردها و پیامدها» تفکیک شده‌اند. این طبقه‌بندی به شناسایی عوامل مؤثر، فرصت‌ها و محدودیت‌های

ورزش دانش‌آموزی و نقش نهادهای مختلف در تقویت عملکرد ورزشی کمک می‌کند. جدول همچنین نشان می‌دهد که ارتباط میان آموزش و توسعه مهارت‌ها، حمایت سازمانی، انگیزش، فرصت‌های رشد، زیرساخت‌ها و حمایت‌های قانونی و رسانه‌ای چگونه می‌تواند منجر به پیامدهای فنی، اجتماعی، اقتصادی و ورزشی شود. این تحلیل به پژوهشگر امکان می‌دهد تا راهبردهای مؤثر برای ارتقای ورزش در مدارس و تحقق اهداف ملی و اجتماعی را شناسایی کند.

جدول (۶): کدگذاری اولیه، مفهوم سازی و مقوله سازی

مؤلفه نظریه	مقوله‌ها	مفاهیم	مصاحبه‌ها	پژوهش‌ها
آموزش و توسعه مهارت‌ها		آموزش‌های تخصصی و عمومی در مدارس و دانشگاه‌ها	P1, P3, P4, P5, P8	R1, R3, R5, R6, R9, R13, R16, R33.
		دوره‌های کارگاهی و عملی برای مربیان و ورزشکاران	P1, P3, P7	R1, R3, R5, R6, R9, R12, R13.
		توسعه مهارت‌های فردی و اجتماعی از طریق ورزش	P1, P3, P4, P5, P6	R13, R16, R18
حمایت و پشتیبانی سازمانی	شرایط علی	حمایت‌های نهادهای دولتی و غیردولتی از ورزش	P4, P5, P8	R1, R2, R3, R6, R9, R12, R13, R14, R16, R23, R27, R30, R32, R33.
		سیاست‌گذاری‌های ملی و برنامه‌های حمایتی برای ورزش مدارس	P3, P5, P1, P7, P11, P14, P15	R1, R2, R3, R11, R14, R16, R20, R30, R32.
		نظارت و حمایت مستمر از ورزشکاران در تمام سطوح	P1, P4, P8, P9, P11	R1, R2, R3, R16, R20, R30, R33.
ارزیابی و بازخورد مداوم		ارزیابی‌های دوره‌ای از عملکرد ورزشی در مدارس	P2, P3, P10	R1, R3, R6, R7, R13, R10, R16, R20, R30.
		بازخورد ساختاریافته به ورزشکاران برای رشد و بهبود	P1, P2, P3, P7	R3, R6, R9, R12, R32, R33,
		سیستم‌های ارزیابی	P3, P4, P6	R3, R11,

پژوهش‌ها	مصاحبه‌ها	مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه نظریه
R14, R16, R20, R28, R30		پیشرفت در رشته‌های ورزشی مختلف		
R20, R21.	P1, P4, P8, P9, P11	ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان برای شرکت در فعالیتهای ورزشی	انگیزش و تشویق	
R3, R4, R6, R7, R10, R12, R13.	P1, P4, P8, P9, P11	تشویق خانواده‌ها و جامعه به حمایت از ورزشکاران نوجوان		
R4, R6, R12, R7, R10	P8, P1, P2, P3, P9, P13	توسعه برنامه‌های تشویقی برای برترین ورزشکاران در مدارس و دانشگاه‌ها		
R1, R3, R6, R9, R13, R16, R24	P4, P10, P15	فراهم‌سازی فرصت‌های مسابقات ملی و بین‌المللی برای ورزشکاران		فرصت‌های رشد و تجربه‌اندوزی
R5, R9, R13, R16, R24, R29	P1, P4, P6	ایجاد فضاهای مناسب برای تمرین و رشد استعدادها		
R12, R16, R24, R28	P1, P2, P3, P9, P13	دسترسی به فرصت‌های آموزشی و حرفه‌ای در حوزه‌های ورزشی		
R5, R16, R28	P1, P4, P6	فرهنگ‌سازی و ترویج ورزش در مدارس و جامعه	شرایط فرهنگی و اجتماعی	شرایط زمینه‌ای
R10, R13, R16, R33	P1, P4, P8, P9, P11	نگرش جامعه به ورزش و اهمیت آن برای سلامتی و پیشرفت فردی		
R1, R2, R3, R9, R12, R13, R16, R28, R31, R32, R33	P3, P4, P5, P7	نقش خانواده‌ها در تشویق و حمایت از فعالیتهای ورزشی		
R1, R3, R9, R11, R13, R16, R33	P3, P4, P9	وجود قوانین و مقررات حمایت‌کننده از ورزش در		

پژوهش‌ها	مصاحبه‌ها	مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه نظریه
		مدارس و جامعه		
R1, R3, R11, R13, R16	P1, P4, P8, P9, P11	حمایت‌های حقوقی از ورزشکاران و حقوق ایشان در محیط‌های ورزشی		
R1, R3, R5, R9, R10	P1, P4, P8, P9, P11	تضمین دسترسی برابر به امکانات ورزشی برای همه گروه‌ها		
R1, R3, R5, R9, R10, R12, R13,	P1, P2, P3, P4,	تعداد و کیفیت سالن‌ها و باشگاه‌های ورزشی	زیرساخت‌های ورزشی	
R3, R5, R9, R10, R12, R13.	P1, P4, P8, P9,	تأمین امکانات ورزشی در مدارس و دانشگاه‌ها		
R7, R11, R16, R17, R18, R20.	P11, P1, P4, P6, P14, P15	زیرساخت‌های شهری و دسترسی آسان به اماکن ورزشی		
R20, R21.	P2, P3, P7	تأثیر رسانه‌های ملی و اجتماعی در ترویج ورزش	حمایت‌های رسانه‌ای و تبلیغاتی	
R7, R16, R17, R18, R32.	P1, P3, P7	پوشش رسانه‌ای مسابقات ورزشی و موفقیت‌های ورزشی		
R18, R20, R21.	P3, P4, P10	استفاده از تبلیغات برای جذب جوانان به ورزش		
R9, R16, R26, R27,	P11, P3, P9, P13	همکاری‌های آموزشی و ورزشی بین کشورها	شبکه‌های ارتباطی و همکاری‌های بین‌المللی	
R12, R13, R16, R26, R27,	P2, P4, P8, P10, P11	ارتباطات و مشارکت با نهادهای بین‌المللی ورزشی		
R28, R31	P3, P4, P5, P8	تبادل تجربیات و دستاوردهای ورزشی در سطح جهانی		
	P2, P3, P11	انگیزه و خودباوری فردی در ورزش	فردی و روانی	شرایط مداخله‌گر

پژوهش‌ها	مصاحبه‌ها	مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه نظریه
R27, R28, R29, R31, R33.	P3, P7, P9	تأثیر ورزش بر سلامت روان و اعتماد به نفس		
R13, R14, R16, R20, R30,	P2, P3, P10	مقابله با استرس و فشارهای روانی از طریق ورزش		
R32, R33.	P1, P4, P8, P9, P11	برنامه‌های آموزشی برای مربیان و داوران	آموزشی و توسعه حرفه‌ای	
R32, R33.	P3, P4, P8, P10, P11	دوره‌های تخصصی برای ارتقاء سطح مهارت‌های ورزشی		
R7, R16, R17, R18, R32.	P1, P4, P8, P10, P11	رشد حرفه‌ای ورزشکاران در سطوح ملی و بین‌المللی		
R7, R16, R17	P3, P4, P7, P8	ساختار سازمانی مناسب برای ورزش در مدارس و دانشگاه‌ها	ساختاری و سازمانی	
R18, R20, R21.	P3, P4, P8, P10, P11	برنامه‌ریزی و مدیریت منابع برای توسعه ورزش در کشور		
R1, R3, R7, R8, R12	P1, P4, P8, P10, P11	تأسیس نهادهای مدیریتی برای هماهنگی بین رشته‌های مختلف ورزشی		
R16, R18, R22,	P4, P5, P8,	ترویج ورزش از طریق رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی	رسانه‌ای و تبلیغاتی	
R8, R9, R10, R11	P3, P5, P7, P8,	افزایش آگاهی عمومی از اهمیت ورزش در زندگی روزمره		
R18, R32, R33.	P1, P4, P5, P8,	برنامه‌های تلویزیونی و رسانه‌ای برای اطلاع‌رسانی به جامعه		

پژوهش‌ها	مصاحبه‌ها	مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه نظریه
R9, R25	P1, P4, P5, P7,	اثر ورزش بر تقویت روابط اجتماعی و فرهنگی	اجتماعی و فرهنگی	
R18, R22,	P4, P8, P9	ترویج فرهنگ ورزشی در خانواده‌ها و جامعه		
R12, R13, R16	P3, P4, P8, P10, P12	مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی به‌عنوان یک هنجار اجتماعی		
R1, R3, R7, R8,	P1, P4, P6, P8,	فرصت‌های بین‌المللی برای تبادل تجربیات ورزشی	بین‌المللی و همکاری‌های خارجی	
R1, R3, R6, R7, R10	P2, P3, P7	همکاری‌های ورزشی بین‌المللی در جهت توسعه ورزش		
R1, R3, R5, R6, R7	P3, P10, P11	حضور در مسابقات جهانی و تعامل با ورزشکاران سایر کشورها		
R12, R16, R33.	P3, P4, P8, P10, P12	ایجاد برنامه‌های آموزشی برای دانش‌آموزان و ورزشکاران	آموزشی و توسعه حرفه‌ای	راهبردها
R15, R16,	P5, P6, P9	ارتقاء مهارت‌های ورزشی و حرفه‌ای در مدارس و دانشگاه‌ها		
R26, R27, R32.	P1, P4, P8, P10, P12	برگزاری دوره‌های آموزشی برای مربیان و داوران		
R31, R32, R33.	P6, P7, P9	تأمین منابع مالی برای حمایت از ورزش‌های مدارس	پشتیبانی مالی و شغلی	
R10, R11, R13,	P1, P2, P6,	ایجاد فرصت‌های شغلی در حوزه ورزش و تربیت بدنی		

پژوهش‌ها	مصاحبه‌ها	مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه نظریه
R1, R3, R6, R8, R9	P5, P6, P7,	جذب اسپانسرها و منابع مالی برای برنامه‌های ورزشی		
R1, R3, R7, R10,	P2, P3, P6,	طراحی و اجرای ساختارهای مدیریتی مؤثر در ورزش	ساختاری و سازمانی	
R1, R3, R7, R8, R12	P2, P6, P8	بهبود هماهنگی بین نهادهای دولتی و خصوصی برای توسعه ورزش		
R1, R3, R7, R8, R20, R25.	P1, P3, P6,	تنظیم قوانین و مقررات مناسب برای مدیریت ورزش		
R12, R16, R28.	P4, P5, P6, P8	ایجاد کمپین‌های رسانه‌ای برای تشویق مردم به ورزش		رسانه‌ای و تبلیغاتی
R16, R20.	P3, P5, P10	تبلیغات برای توسعه برندهای ورزشی و جذب مخاطب		
R12, R20, R25.	P4, P5, P7, P8,	استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای ترویج ورزش		
R10, R11, R31,	P3, P4, P7, P8, P14, P15	ترویج فرهنگ ورزش در جامعه	اجتماعی و فرهنگی	
R14, R16, R28	P3, P4, P5, P8	ایجاد انگیزه در میان جوانان برای مشارکت در ورزش		
R13, R32, R33.	P2, P3, P7, P9	تشویق به فعالیت‌های ورزشی به عنوان یک سبک زندگی		
R1, R3, R9,	P3, P4, P8,	گسترش روابط بین‌المللی	بین‌المللی و	

پژوهش‌ها	مصاحبه‌ها	مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه نظریه
R12	P10, P12	در حوزه ورزش	همکاری‌های خارجی	
R1, R3, R6.	P4, P5, P7, P8,	افزایش مشارکت در مسابقات بین‌المللی و تبادل تجربیات		
R3, R9, R13, R14, R33.	P4, P5, P10, P11	همکاری با فدراسیون‌های جهانی برای ارتقاء ورزش در کشور		
R1, R3, R6, R9, R10	P2, P3, P5,	بهبود مهارت‌های ورزشی و عملکرد در مسابقات	فنی و عملکردی	پیامدها
R3, R6, R9,	P5, P7, P11	ارتقاء سطح فنی ورزشکاران در رشته‌های مختلف		
R1, R3, R6, R7, R9	P2, P5, P9, P10	توسعه مهارت‌های فنی در مربیان و داوران		
R1, R2	P2, P3, P4, P5,	تقویت ارتباطات اجتماعی و همکاری‌های فرهنگی از طریق ورزش	اجتماعی و فرهنگی	پیامدها
R16, R28, R32.	P4, P5, P6, P9	ایجاد حس همبستگی اجتماعی و مشارکت در جامعه		
R6, R9, R11	P2, P3, P4, P11, P14, P15	تأثیر ورزش بر تقویت هویت ملی و فرهنگی		
R28, R32.	P2, P3, P7	ایجاد اشتغال در حوزه‌های ورزشی و تربیت بدنی	اقتصادی و شغلی	پیامدها
R26, R32.	P3, P4, P8, P10, P12	تأثیر ورزش بر رشد اقتصادی کشور		
R3, R4, R10, R18,	P4, P7, P9	تأثیر برنامه‌های ورزشی بر بهبود وضعیت اقتصادی		
R4, R10, R18.	P1, P4, P8, P9	موفقیت‌های ورزشی در سطوح ملی و بین‌المللی	ورزشی و عملکردی	پیامدها
R18, R32.	P1, P4, P5,	ایجاد انگیزه برای دستیابی		

پژوهش‌ها	مصاحبه‌ها	مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه نظریه
		به سطوح بالای عملکرد در ورزش		
R20, R21.	P3, P4, P6, P10	توسعه زیرساخت‌های ورزشی و ارتقاء سطح ورزش حرفه‌ای		
R14, R20, R32,	P1, P3, P7	بهبود مدیریت سازمان‌های ورزشی و فدراسیون‌ها	سازمانی و ساختاری	
R28, R32.	P11, P14, P15	ساختاردهی مجدد در نهادهای ورزشی برای بهبود عملکرد		
R32, R33	P1, P3, P7, P11, P14, P15	تقویت ساختارهای مدیریتی در ورزش مدارس و دانشگاه‌ها		

منبع: (محقق ساخته بر اساس یافته‌های پژوهش)

تحلیل جدول ۶ نشان می‌دهد که توسعه ورزش دانش‌آموزی و موفقیت‌های ورزشی کشور نیازمند رویکردی جامع و چندبعدی است که به سه دسته اصلی شرایط علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر تقسیم می‌شود. این دسته‌ها شامل توانمندسازی افراد، حمایت‌های سازمانی و قانونی، زیرساخت‌های ورزشی، رسانه و تبلیغات، و ارتباطات بین‌المللی هستند. علاوه‌براین، داده‌ها نشان می‌دهند که راهبردهای آموزشی، پشتیبانی مالی و شغلی، ساختاردهی سازمانی و تبلیغات مؤثر می‌توانند پیامدهای مثبتی در حوزه‌های فنی، اجتماعی، اقتصادی و ورزشی ایجاد کنند. این چهارچوب تحلیلی، پایه‌ای برای ارائه سیاست‌گذاری‌های مؤثر و تدوین برنامه‌های عملیاتی در راستای ارتقای ورزش دانش‌آموزی و توسعه ملی فراهم می‌سازد و نشان می‌دهد که موفقیت ورزشی کشور نتیجه تعامل میان عوامل فردی، سازمانی، اجتماعی و بین‌المللی است.

جدول ۷ به بررسی شرایط علی تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش می‌پردازد و عوامل اصلی مؤثر بر موفقیت‌های ورزشی دانش‌آموزان و نقش مدارس در توسعه ورزش کشور را نمایش می‌دهد. این جدول مؤلفه‌های کلیدی شامل آموزش و توسعه مهارت‌ها، حمایت و پشتیبانی سازمانی، ارزیابی و بازخورد مداوم، انگیزش و تشویق، و

فرصت‌های رشد و تجربه‌اندوزی را نشان می‌دهد. تحلیل این شرایط علی، پایه‌ای برای شناسایی رابطه علت و معلولی میان سیاست‌ها، برنامه‌ها و عملکرد ورزشی فراهم می‌آورد و به پژوهشگر امکان می‌دهد تا اولویت‌های مداخله‌ای برای تقویت ورزش دانش‌آموزی و دستیابی به اهداف ملی را تعیین کند.

جدول (۷): شرایط علی تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش

مؤلفه نظریه	مقوله‌ها	مفاهیم
شرایط علی	آموزش و توسعه مهارت‌ها	آموزش‌های تخصصی و عمومی در مدارس و دانشگاه‌ها
		دوره‌های کارگاهی و عملی برای مربیان و ورزشکاران
		توسعه مهارت‌های فردی و اجتماعی از طریق ورزش
	حمایت و پشتیبانی سازمانی	حمایت‌های نهادهای دولتی و غیردولتی از ورزش
		سیاست‌گذاری‌های ملی و برنامه‌های حمایتی برای ورزش مدارس
		نظارت و حمایت مستمر از ورزشکاران در تمام سطوح
	ارزیابی و بازخورد مداوم	ارزیابی‌های دوره‌ای از عملکرد ورزشی در مدارس
		بازخورد ساختاریافته به ورزشکاران برای رشد و بهبود
		سیستم‌های ارزیابی پیشرفت در رشته‌های ورزشی مختلف
	انگیزش و تشویق	ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی
		تشویق خانواده‌ها و جامعه به حمایت از ورزشکاران نوجوان
		توسعه برنامه‌های تشویقی برای برترین ورزشکاران در مدارس و دانشگاه‌ها
	فرصت‌های رشد و تجربه‌اندوزی	فراهم‌سازی فرصت‌های مسابقات ملی و بین‌المللی برای ورزشکاران
		ایجاد فضاهای مناسب برای تمرین و رشد استعدادها
		دسترسی به فرصت‌های آموزشی و حرفه‌ای در حوزه‌های ورزشی

منبع: (تحلیل داده‌های کیفی پژوهش حاضر بر اساس مصاحبه‌ها و مطالعات میدانی در حوزه ورزش و توسعه اجتماعی و اقتصادی)

تحلیل جدول ۷ نشان می‌دهد که موفقیت‌های ورزشی دانش‌آموزان و تقویت ورزش مدرسه‌ای به مجموعه‌ای از شرایط علی وابسته است. این شرایط شامل ارتقای مهارت‌های فردی و اجتماعی، حمایت سازمانی مستمر، سیستم‌های ارزیابی و بازخورد مؤثر، انگیزش و تشویق دانش‌آموزان و ایجاد فرصت‌های رشد و تجربه‌اندوزی است. با شناسایی و بهینه‌سازی این مؤلفه‌ها، می‌توان پیش‌نیازهای تحقق ورزش قوی و ایران قوی را در مدارس فراهم کرد و زمینه‌های توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ورزش در کشور را تقویت نمود. این جدول به پژوهشگر کمک می‌کند تا مسیر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی را در حوزه ورزش و تربیت بدنی مشخص کند و نقش هر یک از عوامل مؤثر را در ایجاد تغییرات مثبت در ساختار و عملکرد ورزش دانش‌آموزی تحلیل نماید.

جدول ۸ به بررسی شرایط زمینه‌ای تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش می‌پردازد و عواملی را نشان می‌دهد که زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی، حقوقی و ساختاری موفقیت‌های ورزشی دانش‌آموزان و توسعه ورزش مدرسه‌ای را شکل می‌دهند. این شرایط زمینه‌ای شامل شرایط فرهنگی و اجتماعی، حمایت‌های قانونی و حقوقی، زیرساخت‌های ورزشی، حمایت‌های رسانه‌ای و تبلیغاتی، و شبکه‌های ارتباطی و همکاری‌های بین‌المللی است. تحلیل این عوامل زمینه‌ای به پژوهشگر کمک می‌کند تا محیط کلان و ساختاری مؤثر بر توسعه ورزش در مدارس را شناسایی کرده و نقش آن‌ها را در تقویت سیاست‌ها و برنامه‌های ورزشی تعیین نماید. جدول ۸ شرایط مداخله‌گر تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش.

جدول (۸): شرایط زمینه‌ای تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش

مؤلفه نظریه	مقوله‌ها	مفاهیم
شرایط زمینه‌ای	شرایط فرهنگی و اجتماعی	فرهنگ‌سازی و ترویج ورزش در مدارس و جامعه
		نگرش جامعه به ورزش و اهمیت آن برای سلامتی و پیشرفت فردی
		نقش خانواده‌ها در تشویق و حمایت از فعالیت‌های ورزشی
شرایط زمینه‌ای	حمایت‌های قانونی و حقوقی	وجود قوانین و مقررات حمایت‌کننده از ورزش در مدارس و جامعه
		حمایت‌های حقوقی از ورزشکاران و حقوق ایشان در

مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه نظریه
محیط‌های ورزشی		
تضمین دسترسی برابر به امکانات ورزشی برای همه گروه‌ها		
تعداد و کیفیت سالن‌ها و باشگاه‌های ورزشی	زیرساخت‌های ورزشی	
تأمین امکانات ورزشی در مدارس و دانشگاه‌ها		
زیرساخت‌های شهری و دسترسی آسان به اماکن ورزشی		
تأثیر رسانه‌های ملی و اجتماعی در ترویج ورزش	حمایت‌های رسانه‌ای و تبلیغاتی	
پوشش رسانه‌ای مسابقات ورزشی و موفقیت‌های ورزشی		
استفاده از تبلیغات برای جذب جوانان به ورزش		
همکاری‌های آموزشی و ورزشی بین کشورها	شبکه‌های ارتباطی و همکاری‌های بین‌المللی	
ارتباطات و مشارکت با نهادهای بین‌المللی ورزشی		
تبادل تجربیات و دستاوردهای ورزشی در سطح جهانی		

منبع: (تحلیل داده‌های کیفی پژوهش حاضر بر اساس مصاحبه‌ها و مطالعات میدانی در حوزه ورزش و توسعه اجتماعی و اقتصادی)

تحلیل جدول ۸ نشان می‌دهد که موفقیت‌های ورزشی و توسعه ورزش مدارس تنها به اقدامات مستقیم آموزشی و سازمانی محدود نمی‌شود بلکه تحت تأثیر مجموعه‌ای از شرایط زمینه‌ای قرار دارد. این شرایط شامل فرهنگ اجتماعی و نقش خانواده‌ها، قوانین و مقررات حمایتی، زیرساخت‌ها و امکانات ورزشی، پوشش رسانه‌ای و تبلیغاتی، و ارتباطات بین‌المللی است. شناخت و بهبود این عوامل زمینه‌ای، علاوه بر ارتقای عملکرد فردی و سازمانی، راه را برای تحقق سیاست‌های کلان ملی در حوزه ورزش و تربیت بدنی هموار می‌سازد و به ایجاد محیطی پایدار و عادلانه برای توسعه ورزش دانش‌آموزی و ورزش همگانی کمک می‌کند.

جدول ۹ به بررسی شرایط مداخله‌گر تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش می‌پردازد و عواملی را نشان می‌دهد که نقش میانجی یا تقویت‌کننده در تأثیر ورزش مدارس بر توسعه اجتماعی و اقتصادی و موفقیت‌های ورزشی ایفا می‌کنند. این شرایط مداخله‌گر شامل پنج بُعد اصلی است: فردی و روانی، آموزشی و توسعه

حرفه‌ای، ساختاری و سازمانی، رسانه‌ای و تبلیغاتی، اجتماعی و فرهنگی، و بین‌المللی و همکاری‌های خارجی. تحلیل این عوامل به شناسایی مکانیزم‌ها و راهکارهای عملی برای افزایش تأثیرگذاری ورزش در مدارس و جامعه کمک می‌کند.

جدول (۹): شرایط مداخله‌گر تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش

مؤلفه نظریه	مقوله‌ها	مفاهیم
شرایط مداخله‌گر	فردی و روانی	انگیزه و خودباوری فردی در ورزش
		تأثیر ورزش بر سلامت روان و اعتماد به نفس
		مقابله با استرس و فشارهای روانی از طریق ورزش
	آموزشی و توسعه حرفه‌ای	برنامه‌های آموزشی برای مربیان و داوران
		دوره‌های تخصصی برای ارتقاء سطح مهارت‌های ورزشی
		رشد حرفه‌ای ورزشکاران در سطوح ملی و بین‌المللی
	ساختاری و سازمانی	ساختار سازمانی مناسب برای ورزش در مدارس و دانشگاه‌ها
		برنامه‌ریزی و مدیریت منابع برای توسعه ورزش در کشور
		تأسیس نهادهای مدیریتی برای هماهنگی بین رشته‌های مختلف ورزشی
	رسانه‌ای و تبلیغاتی	ترویج ورزش از طریق رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی
		افزایش آگاهی عمومی از اهمیت ورزش در زندگی روزمره
		برنامه‌های تلویزیونی و رسانه‌ای برای اطلاع‌رسانی به جامعه
	اجتماعی و فرهنگی	اثر ورزش بر تقویت روابط اجتماعی و فرهنگی
		ترویج فرهنگ ورزشی در خانواده‌ها و جامعه
		مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی به‌عنوان یک هنجار اجتماعی
بین‌المللی و همکاری‌های خارجی	فرصت‌های بین‌المللی برای تبادل تجربیات ورزشی	
	همکاری‌های ورزشی بین‌المللی در جهت توسعه ورزش	
	حضور در مسابقات جهانی و تعامل با ورزشکاران سایر کشورها	

منبع: (تحلیل داده‌های کیفی پژوهش حاضر بر اساس مصاحبه‌ها و مطالعات میدانی در حوزه ورزش و توسعه اجتماعی و اقتصادی)

تحلیل جدول ۹ نشان می‌دهد که تأثیر ورزش مدارس بر موفقیت‌های ورزشی و توسعه اجتماعی - اقتصادی تنها به اقدامات آموزشی محدود نمی‌شود بلکه مجموعه‌ای از شرایط مداخله‌گر، نقش میانجی و تقویت‌کننده دارند. این شرایط شامل تقویت انگیزه و خودباوری فردی، توسعه مهارت‌ها و آموزش حرفه‌ای، ساختار و مدیریت سازمانی مناسب، استفاده از رسانه‌ها و تبلیغات، ترویج فرهنگ ورزشی در جامعه، و بهره‌گیری از همکاری‌های بین‌المللی است. شناخت و مدیریت این عوامل مداخله‌گر، علاوه بر افزایش تأثیر مثبت ورزش بر دانش‌آموزان، راهکارهای عملی و سیاست‌های مؤثری برای ارتقای ورزش مدرسه‌ای و توسعه ورزش ملی فراهم می‌کند و امکان همگرایی بین ابعاد فردی، اجتماعی و ساختاری ورزش را در کشور فراهم می‌سازد.

جدول ۱۰ به شناسایی و دسته‌بندی راهبردهای تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش می‌پردازد. این راهبردها شامل مجموعه اقداماتی هستند که می‌توانند اثر ورزش مدارس بر موفقیت‌های ورزشی و توسعه اجتماعی و اقتصادی را تقویت کنند. در این جدول، پنج بُعد اصلی راهبردی شناسایی شده‌اند: آموزشی و توسعه حرفه‌ای، پشتیبانی مالی و شغلی، ساختاری و سازمانی، رسانه‌ای و تبلیغاتی، اجتماعی و فرهنگی، و بین‌المللی و همکاری‌های خارجی. بررسی و طراحی این راهبردها به برنامه‌ریزی جامع و هماهنگ در حوزه ورزش و تربیت بدنی کمک می‌کند و مبنایی برای سیاست‌گذاری و توسعه پایدار ورزش در مدارس فراهم می‌سازد.

جدول (۱۰): راهبردهای تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش

مؤلفه نظریه	مقوله‌ها	مفاهیم	
راهبردها	آموزشی و توسعه حرفه‌ای	ایجاد برنامه‌های آموزشی برای دانش‌آموزان و ورزشکاران	
		ارتقاء مهارت‌های ورزشی و حرفه‌ای در مدارس و دانشگاه‌ها	
		برگزاری دوره‌های آموزشی برای مربیان و داوران	
	پشتیبانی مالی و شغلی	راهبردها	تأمین منابع مالی برای حمایت از ورزش‌های مدارس
			ایجاد فرصت‌های شغلی در حوزه ورزش و تربیت بدنی
			جذب اسپانسرها و منابع مالی برای برنامه‌های ورزشی
	ساختاری و سازمانی	راهبردها	طراحی و اجرای ساختارهای مدیریتی مؤثر در ورزش
			بهبود هماهنگی بین نهادهای دولتی و خصوصی برای توسعه ورزش
			تنظیم قوانین و مقررات مناسب برای مدیریت ورزش

مفاهیم	مقوله‌ها	مؤلفه‌نظر به
ایجاد کارزارهای رسانه‌ای برای تشویق مردم به ورزش	رسانه‌ای و تبلیغاتی	
تبلیغات برای توسعه برندهای ورزشی و جذب مخاطب		
استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای ترویج ورزش		
ترویج فرهنگ ورزش در جامعه	اجتماعی و فرهنگی	
ایجاد انگیزه در میان جوانان برای مشارکت در ورزش		
تشویق به فعالیت‌های ورزشی به‌عنوان یک سبک زندگی		
گسترش روابط بین‌المللی در حوزه ورزش	بین‌المللی و همکاری‌های خارجی	
افزایش مشارکت در مسابقات بین‌المللی و تبادل تجربیات		
همکاری با فدراسیون‌های جهانی برای ارتقاء ورزش در کشور		

منبع: (تحلیل داده‌های کیفی پژوهش حاضر بر اساس مصاحبه‌ها و مطالعات میدانی در حوزه ورزش و توسعه اجتماعی و اقتصادی)

تحلیل جدول ۱۰ نشان می‌دهد که موفقیت در توسعه ورزش مدارس و تحقق اهداف ملی نیازمند مجموعه‌ای از راهبردهای هماهنگ است. این راهبردها از آموزش و توسعه مهارت‌ها و پشتیبانی مالی تا تقویت ساختار سازمانی، بهره‌گیری از رسانه‌ها، ایجاد انگیزه اجتماعی و همکاری‌های بین‌المللی را شامل می‌شوند. با به‌کارگیری این راهبردها، امکان توسعه همزمان ورزش دانش‌آموزی، ورزش قهرمانی و ارتقای سلامت اجتماعی و اقتصادی فراهم می‌شود و زمینه تحقق شعار «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» تقویت می‌گردد.

جدول ۱۱ به بررسی و دسته‌بندی پیامدهای تأثیرگذار بر پدیده‌محوری پژوهش می‌پردازد. این پیامدها نشان‌دهنده نتایج عملی و قابل مشاهده اقدامات و راهبردهای حوزه ورزش در مدارس و جامعه هستند. پیامدها در پنج محور اصلی شامل فنی و عملکردی، اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی و شغلی، ورزشی و عملکردی، و سازمانی و ساختاری شناسایی شده‌اند. تحلیل این پیامدها به درک بهتر اثر ورزش بر توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و همچنین بهبود عملکرد ورزشکاران و سازمان‌های ورزشی کمک می‌کند.

جدول (۱۱): پیامدهای تأثیرگذار بر پدیده محوری پژوهش

مؤلفه نظریه	مقوله‌ها	مفاهیم
پیامدها	فنی و عملکردی	بهبود مهارت‌های ورزشی و عملکرد در مسابقات
		ارتقاء سطح فنی ورزشکاران در رشته‌های مختلف
		توسعه مهارت‌های فنی در مربیان و داوران
	اجتماعی و فرهنگی	تقویت ارتباطات اجتماعی و همکاری‌های فرهنگی از طریق ورزش
		ایجاد حس همبستگی اجتماعی و مشارکت در جامعه
		تأثیر ورزش بر تقویت هویت ملی و فرهنگی
	اقتصادی و شغلی	ایجاد اشتغال در حوزه‌های ورزشی و تربیت بدنی
		تأثیر ورزش بر رشد اقتصادی کشور
		تأثیر برنامه‌های ورزشی بر بهبود وضعیت اقتصادی
	ورزشی و عملکردی	موفقیت‌های ورزشی در سطوح ملی و بین‌المللی
		ایجاد انگیزه برای دستیابی به سطوح بالای عملکرد در ورزش
توسعه زیرساخت‌های ورزشی و ارتقاء سطح ورزش حرفه‌ای		
سازمانی و ساختاری	بهبود مدیریت سازمان‌های ورزشی و فدراسیون‌ها	
	ساختاردهی مجدد در نهادهای ورزشی برای بهبود عملکرد	
	تقویت ساختارهای مدیریتی در ورزش مدارس و دانشگاه‌ها	

منبع: (تحلیل داده‌های کیفی پژوهش حاضر بر اساس مصاحبه‌ها و مطالعات میدانی در حوزه ورزش و توسعه اجتماعی و اقتصادی)

تحلیل پیامدهای جدول ۱۱ نشان می‌دهد که توسعه ورزش در مدارس و جامعه نه تنها موجب ارتقاء مهارت‌ها و عملکرد ورزشی می‌شود بلکه اثرات اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سازمانی گسترده‌ای نیز دارد. این پیامدها مبین اهمیت رویکرد جامع در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری ورزشی هستند و تأکید دارند که موفقیت ورزش و تربیت بدنی نیازمند هماهنگی بین آموزش، ساختار مدیریتی، زیرساخت‌ها، حمایت مالی و مشارکت اجتماعی است. با بهره‌گیری از این پیامدها می‌توان مسیر

تحقق شعار «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» را هموار و اثر ورزش بر توسعه پایدار کشور را تقویت کرد.

در پژوهش حاضر، تحلیل داده‌های کیفی نشان داد که تفاوت‌های نوع و مقطع مدارس، جنسیت دانش‌آموزان و سرمایه اقتصادی و فرهنگی خانواده‌ها تأثیر مهمی بر مشارکت در ورزش دانش‌آموزی و بهره‌گیری از فرصت‌های ورزشی دارند. جدول زیر، یافته‌های کلیدی مرتبط با این تفاوت‌ها را بر اساس مصاحبه‌ها و مطالعات میدانی ارائه می‌دهد.

جدول (۱۲): یافته‌ها بر اساس تفاوت مدارس، جنسیت و سرمایه‌های اقتصادی - فرهنگی

محور تحلیل	یافته‌های مصاحبه‌ها	نمونه مصاحبه‌ها	تحلیل تأثیر بر ورزش دانش‌آموزی
نوع و مقطع مدارس	مدارس استعدادهای درخشان و خصوصی دسترسی بیشتری به امکانات ورزشی دارند	P1, P3, P5	ایجاد فرصت‌های بیشتر برای ورزش حرفه‌ای و رقابت‌های ملی و بین‌المللی
مدارس	مدارس دولتی در مناطق کمتر برخوردار با کمبود فضا و تجهیزات مواجه‌اند	P4, P7, P9	محدودیت در توسعه ورزش همگانی و قهرمانی، نیازمند سیاست‌گذاری هدفمند
جنسیت دانش‌آموزان	دختران در برخی مناطق به فعالیت‌های ورزشی دسترسی محدود دارند	P2, P6, P8	ایجاد نابرابری در مشارکت ورزشی و ضرورت برنامه‌های متناسب با جنسیت
	مشارکت پسران به دلیل فرهنگ منطقه‌ای و امکانات موجود بیشتر است	P3, P5, P10	تقویت ورزش قهرمانی و همگانی در گروه‌های مذکور
سرمایه اقتصادی و فرهنگی خانواده‌ها	دانش‌آموزان با حمایت خانواده‌های دارای سرمایه اقتصادی و فرهنگی بیشتر، مشارکت بالاتری دارند	P1, P4, P11	افزایش انگیزه و استمرار در فعالیت‌های ورزشی
	دانش‌آموزان مناطق محروم و خانواده‌های کم‌منابع، دسترسی محدود و انگیزه پایین دارند	P7, P9, P12	ضرورت ایجاد فرصت‌های برابر و زیرساخت‌های حمایتی برای کاهش شکافها

بر اساس جدول ۱۲، می‌توان نتیجه گرفت که موفقیت ورزش دانش‌آموزی و

نقش آن در توسعه اجتماعی و اقتصادی به شدت تحت تأثیر تفاوت‌های مدارس، جنسیت و سرمایه‌های اقتصادی - فرهنگی دانش‌آموزان است. برای ارتقای مشارکت، تقویت زیرساخت‌ها و ایجاد عدالت ورزشی، لازم است سیاست‌های آموزشی و ورزشی با نگاه منطقه‌ای و متناسب با ویژگی‌های جمعیتی و اقتصادی مدارس طراحی و اجرا شوند. این یافته‌ها نشان‌دهنده اهمیت توجه به عوامل زمینه‌ای و ساختاری در توسعه ورزش دانش‌آموزی و دستیابی به اهداف کلان ملی است.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط میان مدرسه، ورزش و توسعه ملی، به تحلیل ابعاد اجتماعی و اقتصادی ورزش دانش‌آموزی و تأثیر آن بر موفقیت‌های ورزشی پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که نهادینه‌سازی ورزش در نظام آموزشی، علاوه بر ارتقای سلامت جسمی و روانی دانش‌آموزان، به تقویت مشارکت اجتماعی، انسجام فرهنگی و توسعه ورزش قهرمانی منجر می‌شود. همچنین، سرمایه‌گذاری هدفمند در ورزش دانش‌آموزی، زیرساخت مناسبی برای رشد اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی در حوزه ورزش فراهم می‌سازد. فرمایشات مقام معظم رهبری نیز مؤید این مسیر است؛ ایشان ورزش را نه صرفاً یک فعالیت فردی بلکه ابزاری برای ارتقای عزت ملی، تقویت هویت نسل جوان و بسترساز پیشرفت کشور می‌دانند. با توجه به این نگاه راهبردی، تحقق الگوی «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» نیازمند برنامه‌ریزی جامع، توسعه زیرساخت‌ها و ارتقای جایگاه معلمان ورزش در نظام آموزشی است. تحقق این چشم‌انداز می‌تواند به موفقیت پایدار ورزشی و توسعه متوازن کشور در ابعاد مختلف منتهی شود.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که موفقیت‌های ورزشی در سطوح ملی و بین‌المللی، فراتر از رشد مهارت‌های فردی، دارای کارکردهای گسترده اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی است. ورزش به‌عنوان عاملی مؤثر در افزایش انسجام اجتماعی، تقویت هویت ملی، ارتقای سرمایه فرهنگی، ایجاد اشتغال و توسعه اقتصادی شناخته می‌شود. در نگاه کلان، ورزش نه تنها زمینه‌ساز سلامت جسمی و روانی جامعه است بلکه ابزاری برای عزت ملی و پیشرفت پایدار کشور محسوب می‌شود. تحلیل داده‌ها بیانگر آن است که تحقق الگوی «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» نیازمند برنامه‌ریزی جامع در نظام آموزشی کشور است. مدارس به‌عنوان بستر نخستین تربیت بدنی، باید با توسعه زیرساخت‌های مناسب، ارائه آموزش‌های تخصصی،

حمایت هدفمند از معلمان ورزش و ایجاد فرصت‌های برابر برای مشارکت دانش‌آموزان، نقش مؤثری در مسیر تربیت نسل آینده ورزشکاران ایفا کنند. چهار عامل کلیدی در این مسیر شناسایی شده است: ارتقای آموزش و مهارت‌های ورزشی در سطح مدارس و دانشگاه‌ها، تدوین سیاست‌های حمایتی و ایجاد زیرساخت‌های عادلانه، ارزیابی مستمر عملکرد ورزشی و ایجاد نظام بازخورد مؤثر، و فراهم‌سازی زمینه‌های انگیزش از طریق رقابت، آموزش‌های تخصصی و مشارکت برابر دختران و پسران. این عوامل در هم‌افزایی با یکدیگر می‌توانند بستری مطمئن برای رشد ورزش قهرمانی، توسعه اقتصادی حوزه ورزش، و افزایش نقش ورزش در ارتقای سرمایه اجتماعی کشور فراهم سازند. با تأکید بر دیدگاه راهبردی مقام معظم رهبری که ورزش را از ارکان پیشرفت فرهنگی، هویتی و اقتصادی کشور می‌دانند، نتایج این پژوهش بیانگر آن است که آینده‌ای قدرتمند برای ایران، در گرو تقویت بنیان‌های ورزشی از مسیر آموزش و پرورش است. دستیابی به «ایران قوی» بدون «مدرسه قوی» و «ورزش قوی» ممکن نخواهد بود.

تحلیل نظریه‌های مرتبط با توسعه ورزش در مدارس و بررسی پیشینه‌های پژوهشی، نشان می‌دهد که آموزش و توسعه مهارت‌های ورزشی در مدارس، نقشی کلیدی در ارتقای سلامت جسمی و روانی، تقویت مهارت‌های فردی و اجتماعی، و افزایش اعتمادبه‌نفس و خودباوری دانش‌آموزان دارد. یافته‌ها حاکی از آن است که مدیریت مؤثر فعالیت‌های ورزشی در مدرسه، نه تنها مانعی برای پیشرفت تحصیلی نیست بلکه به بهبود عملکرد ذهنی و افزایش مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های آموزشی کمک می‌کند. از سوی دیگر، حمایت‌های اجتماعی و عاطفی - به‌ویژه از سوی خانواده، همسالان و کادر آموزشی - از عوامل مؤثر در تداوم مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی به‌شمار می‌رود. این حمایت‌ها در دوران حساس نوجوانی نقش حیاتی در شکل‌گیری نگرش مثبت نسبت به ورزش ایفا می‌کنند. همچنین، تأمین منابع مالی پایدار، توجه به نیازهای اقتصادی دانش‌آموزان و ایجاد زیرساخت‌های مناسب، از جمله الزامات اساسی برای توسعه پایدار ورزش دانش‌آموزی است. نتایج این بررسی، در هماهنگی با دیدگاه راهبردی مقام معظم رهبری که ورزش را بخشی جدانشدنی از تربیت، سلامت و عزت ملی می‌دانند، بر سه محور اصلی تأکید دارد: آموزش و توسعه مهارت‌های ورزشی، حمایت‌های اجتماعی و سازمانی، و تأمین مالی و زیرساخت‌های فیزیکی. این سه مؤلفه، زیربنای تحقق الگوی «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» هستند. توسعه هدفمند این عناصر در نظام آموزشی، راه را برای شکل‌گیری نسلی سالم، توانمند و آماده برای

مشارکت در پیشرفت ملی هموار می‌سازد.

در مسیر تحقق شعار «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی»، نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که سه عامل اساسی شامل فرهنگ‌سازی، توسعه زیرساخت‌ها و حمایت‌های قانونی و اجتماعی، نقشی کلیدی در ارتقای موفقیت‌های ورزشی دارند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که ایجاد فرهنگ ورزش در مدارس و جامعه، پایه‌گذار نگرش مثبت، خودباوری و مشارکت اجتماعی در میان دانش‌آموزان است و انگیزه آنان را در سایر حوزه‌های زندگی نیز افزایش می‌دهد. علاوه بر آن، توسعه متوازن زیرساخت‌های ورزشی در مدارس و نهادهای آموزشی، به‌ویژه با در نظر گرفتن شرایط اجتماعی و روانی دانش‌آموزان، بستر مناسبی برای ارتقای عملکرد ورزشی و شکل‌گیری استعدادها و حرفه‌ای فراهم می‌آورد. در این راستا، حمایت‌های اجتماعی، خانوادگی، رسانه‌ای و قانونی، نقش پشتیبان در استمرار مشارکت ورزشی ایفا کرده و به تثبیت جایگاه ورزش در ساختار اجتماعی و آموزشی کشور کمک می‌کند. از منظر راهبردی نیز، تحلیل فرمایشات مقام معظم رهبری نشان می‌دهد که ورزش، فراتر از یک فعالیت فردی، به‌عنوان ابزاری برای تعالی فرهنگی، انسجام ملی و تقویت عزت کشور تلقی می‌شود؛ بنابراین، سرمایه‌گذاری در ورزش دانش‌آموزی و سیاست‌گذاری هدفمند در حوزه تربیت بدنی، ضرورتی انکارناپذیر برای پیشرفت پایدار کشور است. در مجموع، یافته‌ها تأکید می‌کنند که تحقق ایران قوی از مسیر توسعه‌یافته ورزش دانش‌آموزی ممکن خواهد بود؛ مسیری که از دل مدارس با فرهنگ‌سازی، زیرساخت‌های مناسب و حمایت‌های ساختاری آغاز می‌شود و در نهایت به تقویت سرمایه انسانی و افتخارآفرینی ملی منتهی خواهد شد.

تحلیل مؤلفه‌های مداخله‌گر در توسعه ورزش مدارس نشان می‌دهد که موفقیت در این حوزه مستلزم توجه هم‌زمان به ابعاد فردی، روانی، آموزشی، اجتماعی و ساختاری است. نتایج پژوهش‌ها تأکید دارند که مدیریت اثربخش برنامه‌های ورزشی در مدارس، همراه با تقویت انگیزه، خودباوری و رضایت از زندگی، نقشی اساسی در رشد عملکرد ورزشی دانش‌آموزان ایفا می‌کند. این عوامل، نه تنها موجب ارتقاء سلامت جسمی و روانی می‌شوند بلکه زمینه را برای مشارکت فعال دانش‌آموزان در رقابت‌های ورزشی فراهم می‌کنند. در بُعد اجتماعی، حمایت‌های احساسی و محیطی از سوی خانواده، معلمان و مسئولان، سهم مهمی در افزایش مشارکت ورزشی و کاهش رفتارهای پرخطر دارند. از سوی دیگر، توجه به تفاوت‌های فردی در طراحی برنامه‌های ورزشی، نه تنها موجب حفظ مشارکت پایدار در سطح مدارس می‌شود

بلکه در سطح کلان، به توسعه استعدادهای ملی و ارتقاء جایگاه ورزش کشور در عرصه بین‌المللی کمک می‌کند. از منظر ساختاری نیز، فراهم‌سازی زیرساخت‌ها، تقویت نهادهای مدیریتی و برنامه‌ریزی منسجم در نظام آموزشی از ملزومات پیشبرد سیاست‌های ورزشی به‌شمار می‌رود. در مجموع، نتایج نشان می‌دهد که تحقق «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» تنها در سایه یک رویکرد راهبردی، سرمایه‌گذاری هدفمند و ارتقای فرهنگ ورزشی امکان‌پذیر است؛ رویکردی که در آن آموزش، انگیزش، حمایت اجتماعی و زیرساخت‌های کارآمد به‌صورت هم‌افزا عمل می‌کنند و بنیان توسعه پایدار ورزشی و اجتماعی کشور را شکل می‌دهند.

تحلیل یافته‌ها نشان می‌دهد که توسعه ورزش در مدارس و دانشگاه‌ها، عاملی مؤثر در پیشرفت اجتماعی، روانی و اقتصادی کشور به‌شمار می‌رود. مدیریت اثربخش برنامه‌های ورزشی، به‌ویژه در دوران مدرسه، با تقویت خودباوری و افزایش مشارکت اجتماعی دانش‌آموزان، بستری مناسب برای رشد مهارت‌های فردی و تربیت نیروی انسانی سالم فراهم می‌سازد. نتایج پژوهش‌ها بر این نکته تأکید دارند که طراحی برنامه‌های ورزشی متناسب با نیازهای فردی، در کنار تأمین زیرساخت‌ها و منابع مالی پایدار، نقشی کلیدی در تقویت حضور دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی ایفا می‌کند. توسعه ورزش مدارس تنها محدود به بُعد آموزشی نیست بلکه هم‌افزایی عوامل فرهنگی، اقتصادی و ساختاری، ازجمله نقش حمایتی خانواده، رسانه‌ها و مدیران آموزشی، در نهادینه‌سازی فرهنگ ورزش و افزایش انگیزه‌های پایدار اهمیت دارد. سرمایه‌گذاری در این حوزه، ضمن بهبود سلامت جسمی و روانی، می‌تواند از آسیب‌های اجتماعی پیشگیری کرده و بهره‌وری اقتصادی را ارتقا بخشد. بررسی مؤلفه‌های مؤثر در موفقیت ورزشی کشور نشان می‌دهد که هماهنگی بین آموزش تخصصی، تربیت نیروی انسانی، تأمین منابع و توسعه فرهنگی، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برای دستیابی به اهداف کلان در حوزه ورزش ملی است. در این میان، آموزه‌های رهبر انقلاب نیز بر لزوم راهبردی‌سازی برنامه‌ها، انسجام ساختاری، و حمایت‌های چندبُعدی در سطح مدرسه و جامعه تأکید دارد؛ مسیری که تحقق «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» را در چهارچوبی عملیاتی و مؤثر ممکن می‌سازد.

تحلیل پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در راستای تحقق «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» نشان می‌دهد که موفقیت‌های ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی نیازمند رویکردی جامع در حوزه سیاست‌گذاری‌های ورزشی است. یافته‌ها بر نقش حیاتی نهاد آموزش، به‌ویژه مدارس و دانشگاه‌ها، در شناسایی و پرورش

استعدادها، ارتقای سرمایه انسانی و گسترش فرهنگ ورزش تأکید دارند. فراهم‌سازی فرصت‌های برابر برای مشارکت در ورزش، به‌ویژه از طریق برنامه‌ریزی مبتنی بر تفاوت‌های فردی، موجب افزایش انگیزه، خودباوری و احساس تعلق در میان دانش‌آموزان می‌شود؛ موضوعی که مستقیماً با ارتقای هویت جمعی و تقویت همبستگی اجتماعی ارتباط دارد. از سوی دیگر، داده‌ها نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در ورزش مدارس، علاوه بر آثار مثبت روانی و رفتاری، به کاهش آسیب‌های اجتماعی و بهبود شاخص‌های رضایت فردی و اجتماعی کمک می‌کند. توسعه زیرساخت‌های ورزشی، ارتقای کیفیت منابع انسانی و تأمین منابع مالی پایدار، از ارکان اصلی در رشد ورزش پایه به‌شمار می‌روند که پیامدهای اقتصادی قابل‌توجهی نیز در پی دارند. حمایت‌های اجتماعی از سوی خانواده، مدارس و جامعه، یکی از عوامل کلیدی در افزایش مشارکت ورزشی و پایداری انگیزه در میان نوجوانان است. تقویت ساختارهای مدیریتی ورزش در مدارس، همراه با توجه به عوامل فرهنگی و روانی، می‌تواند مسیر توسعه متوازن ورزش را در ابعاد فردی و ملی هموار سازد. مجموعه این عوامل نشان می‌دهد که تحقق چشم‌انداز ورزش در کشور، مستلزم هماهنگی سیاست‌های آموزشی، اقتصادی و اجتماعی است. در این مسیر، تأکید بر بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی نظام آموزشی، توجه به عدالت ورزشی، و انسجام بین نهادهای حمایتی، گامی اساسی در جهت ارتقای جایگاه ورزش کشور محسوب می‌شود؛ رویکردی که در اندیشه‌های راهبردی مقام معظم رهبری نیز به‌روشنی ترسیم شده و به‌عنوان راهبردی برای توسعه پایدار ورزشی و اجتماعی کشور قابل اتکا است.

در راستای تحقق شعار «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی»، توسعه و ارتقای سطح ورزش در جامعه، به‌ویژه در مدارس و دانشگاه‌ها، می‌تواند عاملی اساسی برای دستیابی به این هدف باشد. تحلیل‌های انجام شده نشان می‌دهد که ورزش، علاوه بر تأثیرات مثبت در بهبود سلامت جسمانی و روانی، نقشی کلیدی در تقویت هویت ملی، افزایش همبستگی اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی دارد. برای تحقق این اهداف، توجه به زیرساخت‌های ورزشی در مدارس و محیط‌های آموزشی از اهمیت بالایی برخوردار است. مدیریت اثربخش در توسعه ورزش مدارس و دانشگاه‌ها، طراحی برنامه‌های ورزشی متناسب با نیازهای فردی دانش‌آموزان و ایجاد فضاهای استاندارد ورزشی می‌تواند زمینه‌ساز ارتقای سطح ورزش در کشور و بهبود عملکرد ملی در رقابت‌های ورزشی باشد. علاوه بر این، تأمین منابع مالی پایدار برای حمایت از ورزش‌های همگانی و حرفه‌ای، از جمله اقداماتی است که موجب افزایش مشارکت

ورزشی و ارتقای جایگاه ایران در عرصه‌های بین‌المللی می‌شود. در این مسیر، توسعه مهارت‌های مدیریتی در سازمان‌های ورزشی و ارتقای سطح آموزش مربیان و داوران نیز از عواملی هستند که می‌توانند به بهبود کیفیت عملکرد ورزشکاران و توسعه ورزش حرفه‌ای کمک کنند. به‌طور کلی، سیاست‌گذاران باید با بهره‌گیری از الگوهای موفق بین‌المللی و توجه به حمایت‌های اجتماعی و اقتصادی، زیرساخت‌های لازم برای رشد و توسعه ورزش در مدارس و دانشگاه‌ها را فراهم آورند. درنهایت، برای رسیدن به «ایران قوی»، ضروری است که تمامی ابعاد ورزشی، از زیرساخت‌ها تا حمایت‌های اجتماعی و اقتصادی، به‌صورت یکپارچه و هماهنگ توسعه یابند. این امر نه تنها موجب تقویت روحیه ملی و اجتماعی در سطح کشور خواهد شد بلکه ایران را در جایگاه قدرتمندی در عرصه‌های بین‌المللی قرار خواهد داد.

پیشنهادها

راهکارهای پیشنهادی برای تقویت ورزش در مدارس و جامعه:

- ۱- مدیریت اثربخش در مدارس
 - طراحی برنامه‌های ورزشی منظم و متنوع با در نظر گرفتن نیازهای جسمانی و روانی دانش‌آموزان.
 - تأکید بر ورزش‌های صبحگاهی و فعالیت‌های بدنی در کنار برنامه‌های آموزشی برای ایجاد تعادل بین رشد جسمانی و تحصیلی.
- ۲- تقویت حمایت‌های اجتماعی
 - فراهم کردن فضاهای حمایتی برای ورزشکاران نوجوان، به‌ویژه از سوی خانواده و محیط‌های آموزشی.
 - ایجاد انگیزه‌های اجتماعی برای افزایش مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های ورزشی و ترویج فرهنگ ورزش در جامعه.
- ۳- افزایش منابع مالی و انسانی در ورزش مدارس
 - جذب و آموزش مربیان و داوران حرفه‌ای برای مدارس و تیم‌های ورزشی پایه.
 - تخصیص بودجه‌های مناسب برای ایجاد و تجهیز زیرساخت‌های ورزشی، به‌ویژه در مناطق محروم.
- ۴- ترویج و توسعه ورزش‌های همگانی
 - ایجاد کارزارهای تبلیغاتی و برگزاری رویدادهای ورزشی عمومی برای تشویق جامعه به فعالیت‌های بدنی.

- افزایش آگاهی عمومی درباره فواید ورزش در ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی. با اجرای این راهکارها، می‌توان در راستای تحقق «مدرسه قوی، ورزش قوی، ایران قوی» گام‌های مؤثری برداشت. سرمایه‌گذاری در ورزش مدارس و دانشگاه‌ها نه تنها زمینه‌ساز موفقیت‌های ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی خواهد شد بلکه موجب افزایش سرمایه اجتماعی، بهبود سلامت عمومی و ارتقای جایگاه ایران در عرصه‌های جهانی می‌شود. فرمایشات مقام معظم رهبری نیز بر ضرورت بهره‌گیری از ظرفیت‌های آموزشی، اجتماعی و اقتصادی در توسعه ورزش تأکید دارند و تحقق این اهداف، مسیر دستیابی به پیشرفت پایدار در ورزش و جامعه را هموار می‌سازد.

فهرست منابع

- پورعبدی، جاوید؛ خدادادپرست، سیاوش و ساعتچیان، وحید (۱۳۹۹). ورزش قهرمانی در نظام جمهوری اسلامی با تأکید بر اندیشه‌های آیت‌الله خامنه‌ای. فصلنامه علمی مطالعات/انقلاب اسلامی، ۱۷(۶۲)، ۱۶۱-۱۸۲.
- جهان‌تاب‌نژاد، عباس؛ مهدی‌پور، عبدالرحمان و خطیبی، امین (۱۳۹۷). تحلیل عوامل موثر در توسعه ورزش‌های پایه در مدارس ابتدایی شهر اهواز. مطالعات مدیریت ورزشی (پژوهش در علوم ورزشی)، ۱۰(۵۰)، ۱۶۵-۱۸۶.
- خاکبان، زینب (۱۴۰۳). نقش ورزش در تعالی جوانان از منظر مقام معظم رهبری. نخستین همایش علوم انسانی با رویکرد نوین، آستارا.
- خوشبختی، جعفر؛ کشتی‌دار، محمد و مودی، داوود (۱۳۹۷). تأثیر محبوبیت معلمان تربیت بدنی بر فرهنگ‌پذیری ورزشی دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان بیرجند. فصلنامه علوم ورزشی، ۱۰(۳۲)، ۷۲-۹۲.
- درخشان، سیدعلی؛ باقری راغب، قدرت‌الله؛ علی دوست قهفرخی، ابراهیم؛ صابری، علی و حمیدی‌زاده، علی (۱۴۰۳). جایگاه ورزش همگانی و قهرمانی نسبت به یکدیگر از گفتمان رسانه‌ای حضرت آیت‌الله خامنه‌ای؛ رهبر جمهوری اسلامی ایران. مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی.
- رضایی، حمید؛ حسینی، علی و کریمی، فاطمه (۱۳۹۷). نقش مدارس در توسعه ورزش دانش‌آموزی. پژوهش در ورزش تربیتی، ۸(۲)، ۱۲-۲۵.
- شایانی، حسن؛ زیدآبادی، رسول و همبوشی، لاله (۱۴۰۰). رابطه ذهن آگاهی ورزشی با ادراک از موفقیت ورزشکاران؛ نقش واسطه‌ای تعهد به تمرین. نشریه

روان‌شناسی ورزش، ۱۳(۲)، ۲۹-۴۴.

عباسی، مهدی (۱۴۰۰). چالش‌های اقتصادی ورزش ایران و راهکارهای پیشنهادی.

فصلنامه مدیریت ورزشی، ۱۲(۳)، ۴۵-۶۰.

غلامپور کالشمکی، حامد؛ میرزایی، خلیل؛ قدیمی، خلیل؛ قدیمی، بهرام و علیپور درویشی، زهرا (۱۳۹۸). رابطه بین عوامل اجتماعی - فرهنگی و تمایل جوانان

تهرانی بر ورزش همگانی. *تغییرات اجتماعی - فرهنگی*، ۱۷(۱)، ۹۹-۱۱۷.

قاسمی، وحید؛ ذوالاکتاف، وحید و نورعلی‌وند، علی (۱۳۹۰). توصیف جامعه‌شناختی

عوامل مؤثر بر وندالیسم و اوباشگری در ورزش فوتبال. *المپیک*، ۱۷(۱۴۵)، ۷۹-۶۹.

قربانی مورینه، لیلی و خداداد کاشی، فرهاد (۱۳۹۸). ارزیابی عوامل اقتصادی مؤثر در

موفقیت ورزشی تیم‌های لیگ برتر فوتبال ایران. *علوم حرکتی و رفتاری*، ۲(۲)،

۱۶۰-۱۵۰.

قنبری، هادی؛ شتاب بوشهری، ناهید؛ شفیع‌نیا، پروانه و مهرعلیزاده، یدالله (۱۳۹۶).

طراحی مدل عوامل مؤثر بر گرایش دانش‌آموزان دبستانی به ورزش: یک پژوهش

آمیخته. *مطالعات آموزش و یادگیری*، ۱۱(۱)، ۲۳۹-۲۵۷.

کلاشی، مازیار؛ عیدی، حسین؛ عباسی، همایون و فروغی، بهزاد (۱۴۰۰). تأثیر

مداخلات رفتاری و مؤلفه‌های اقتصادی بر مشارکت و فعالیت‌های بدنی. *فرهنگ*

و ارتقای سلامت، ۵(۳۰۰۲۱۴۱)، ۳۸۲-۳۷۵.

کیا، ابوالفضل؛ شرافتی، فاطمه؛ شاهینی، متینه و محمودنژاد، مهرناز (۱۴۰۲).

مدیریت مؤثر در آموزش ابتدایی به چه معنا است و تأثیر مدیریت صحیح زنگ

ورزش در مدارس چه مزایایی دارد؟ اولین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های

مدیریت، تعلیم و تربیت در آموزش و پرورش.

محمدی، مریم (۱۳۹۹). سنجش تأثیرگذاری حمایت اجتماعی زنان در انتخاب پارک

بانوان و عمومی به‌منظور مشارکت در فعالیت ورزشی - نمونه موردی: پارک بهشت

مادران و پارک ملت. *مطالعات ساختار و کارکرد شهری*، ۸(۲۷)، ۲۳۸-۲۰۱.

مشکاتی، زهره؛ فائق، سحر و پاینده نجف‌آبادی، امیر تیمور (۱۳۹۶). رابطه سرمایه

اجتماعی ورزشکاران کاناپولوی تیم ملی ایران با میزان دستیابی به موفقیت

ورزشی. *پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۱۶(۳۱)، ۱۰۱-۱۲۱.

وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۳). کلیات طرح تدوین سند

ملی آموزش و پرورش.

- Bailey, R.; Hillman, C.; Arent, S. & Petitpas, A. (2013). Physical activity: an underestimated investment in human capital?. *Journal of physical activity and health*, 10(3), 289-308.
- Brown, C.J.; Webb, T.L.; Robinson, M.A. & Cotgreave, R. (2018). Athletes experiences of social support in their transition out of elite sport An interpretive phenomological analysis. *Psychology of Sport and Exercise*, (37), 71-80.
- Coalter, F. (2013). *Sport for development: What game are we playing?*.
- Humphreys, B., Ruseski, J. (2006). Economic Determinants of Participation in Physical Activity and Sport. International Association of Sports Economists, Working Papers. 06-13.
- Ren, Z.; Hu, L.; Jie Yu, J.; Yu, Q.; Chen, S.; Ma, Y.; Lin, J.; Yang, L.; Li, X. & Zou, L. (2020). The Influence of Social Support on Physical Activity in Chinese Adolescents: The Mediating Role of Exercise Self-Efficiency. *Children*, 7(23), 1-11.

References

- Abbasi, M. (2021). Economic challenges of sports in Iran and proposed solutions. *Journal of Sport Management*, 12(3), 45-60. (In Persian)
- Bailey, R., Hillman, C., Arent, S., & Petitpas, A. (2013). Physical activity: an underestimated investment in human capital?. *Journal of physical activity and health*, 10(3), 289-308.
- Brown, C.J., Webb, T.L., Robinson, M.A., Cotgreave, R. (2018). Athletes experiences of social support in their transition out of elite sport An interpretive phenomological analysis. *Psychology of Sport and Exercise*, 37, 71-80.
- Coalter, F. (2013). *Sport for development: What game are we playing?*.
- Darakhshan, S. A., Bagheri Ragheb, G., Alidoust Qahfarokhi, E., Saberi, A., & Hamidizadeh, A. (2024). The position of public sports and championship sports relative to each other from the media discourse of Ayatollah Khamenei., Leader of the Islamic Republic of Iran. *Management of Communication in Sports Media*. (In Persian)
- Emami, A., Emami, F., & Afshari, M. (2022). The effects of investment development on the economic empowerment of Iran's sports industry: An exploratory study. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 21(56), 229-254. (In Persian)
- Ghanbari, H., Shetab Bushehri, N., Shafinia, P., & Mehralizadeh, Y. (2017). Designing a model of factors influencing elementary school students' tendency toward sports: A mixed-methods research. *Journal of Studies in Education and Learning*, 11(1), 239-257. (In Persian)
- Ghasemi, V., Zolakataf, V., Noorali Vand, A. (2011). A sociological description of factors affecting vandalism and hooliganism in football. *Olympic*, 17(145), 69-79. (In Persian)
- Gholampour Galeshklami, H., Mirzaei, Kh., Ghodsi, Kh., Ghodsi, B.,

- Alipour Darvishi, Z. (2019). The relationship between socio-cultural factors and the tendency of Tehran youth towards public sports. *Socio-Cultural Changes*, 17(1), 99-117. (In Persian)
- Ghorbanimorineh, L., & Khodadad Kashi, F. (2019). Evaluation of economic factors affecting the sports success of Iran's Premier League football teams. *Journal of Motor Sciences and Behavior*, 2(2), 150-160. (In Persian)
- Humphreys, B., Ruseski, J. (2006). Economic Determinants of Participation in Physical Activity and Sport. *International Association of Sports Economists, Working Papers*. 06-13.
- Jahantabnejad, A., Mahdipour, A., & Khatibi, A. (2018). Analysis of factors affecting the development of grassroots sports in elementary schools of Ahvaz city. *Sport Management Studies (Research in Sports Sciences)*, 10(50), 165-186. (In Persian)
- Kalashi, M., Eydi, H., Abbasi, H., & Foroughi, B. (2021). The impact of behavioral interventions and economic components on participation in physical activities. *Culture and Health Promotion*, 5(Article ID: 3002141), 375-382. (In Persian)
- Khakban, Z. (2024). The role of sports in the elevation/excellence of youth from the perspective of the Supreme Leader. Paper presented at the First Conference on Humanities with a New Approach, Astara. (In Persian)
- Khoshbakhti, J., Keshtidar, M., & Moudi, D. (2018). The impact of physical education teachers' popularity on students' sport acculturation in secondary schools of Birjand city. *Journal of Sport Sciences*, 10(32), 72-92. (In Persian)
- Kia, A., Sharifati, F., Shahini, M., & Mahmoudnejad, M. (2023). What does effective management in primary education mean, and what are the benefits of proper management of physical education classes in schools? In *Proceedings of the First International Conference on Management, Education, and Training Research in Education*. (In Persian)
- Meshkati, Z., Faeghi, S., & Payandeh Najafabadi, A. T. (2017). The relationship between social capital of Iran's national canoe polo athletes and the level of achieving sports success. *Journal of Sport Management and Motor Behavior Research*, 16(31), 101-121. (In Persian)
- Ministry of Education of the Islamic Republic of Iran. (2004). Generalities of the plan for drafting the National Education Document. (In Persian)
- Mohammadi, M. (2020). Assessing the impact of social support for women in choosing women-only and public parks for participation in sports activities: A case study of Behesht-e Madaran Park and Mellat Park. *Urban Structure and Function Studies*, 8(27), 201-238. (In Persian)
- Nicholson, M., & Hoye, R. (2008). Sport and social capital: An introduction. In *Sport and social capital* (pp. 1-18). Routledge.
- Pourabdi, J., Khodadadparast, S., & Saatichian, V. (2020). Championship sports in the Islamic Republic system with emphasis on the thoughts of

- Ayatollah Khamenei. *Journal of Islamic Revolution Studies*, 17(62), 161–182. (In Persian)
- Ren, Z., Hu, L., Jie Yu, J., Yu, Q., Chen, S., Ma, Y., Lin, J., Yang, L., Li, X., Zou, L. (2020). The Influence of Social Support on Physical Activity in Chinese Adolescents: The Mediating Role of Exercise Self-Efficiency. *Children*, 7(23), 1-11.
- Rezaei, H., Hosseini, A., & Karimi, F. (2019). The role of schools in the development of student sports. *Research in Educational Sport*, 8(2), 12–25. (In Persian)
- Shayani, H., Zeydabadi, R., & Hembooshi, L. (2022). The relationship between sports mindfulness and athletes' perception of success: The mediating role of commitment to exercise. *Journal of Sport Psychology*, 13(2), 29–44. (In Persian)